

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalian koulutusohjelma / Kasvatus- ja perhetyö

Anni Paavola – Soile Taina

KASVATUKUMPPANUUDEN TOTEUTUMINEN JOKELAN JA NURMILIN-
NUN PÄIVÄKOTIEN ALLE KOLMEVUOTIAIDEN LASTEN RYHMISSÄ

Opinnäytetyö 2011

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma

PAAVOLA, ANNI

TAINA, SOILE

Kasvatuskumppanuuden toteutuminen Jokelan ja Nurmi-
linnan päiväkotien alle kolmevuotiaiden lasten ryhmissä

Opinnäytetyö

61 sivua + 26 liitesivua

Työn ohjaaja

Lehtori Heli Paaso

Toimeksiantaja

Kouvolan kaupunki

Lokakuu 2011

Avainsanat

kasvatuskumppanuus, kiintymyssuhde, omahoitajuus, var-
hainen vuorovaikutus

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää vanhempien ja kasvattajien näkemyksiä siitä, miten kasvatuskumppanuus toteutuu Jokelan ja Nurmilinnan päiväkotien alle kolmevuotiaiden lasten ryhmissä. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää, miten omahoitajuus tukee kasvatuskumppanuutta Nurmilinnan Nupuissa.

Tutkimusmenetelmä on pääasiassa määrällinen eli kvantitatiivinen, sillä kerätty tutkimusaineisto on suurelta osin numeerisessa muodossa. Tutkimus on myös osittain laadullinen eli kvalitatiivinen, koska aineisto on sisällöltään laadullista.

Tutkimusaineisto kerättiin vanhemmilta ja päiväkodin kasvattajilta puolistrukturoidulla kyselylomakkeella. Päiväkotien kyselylomakkeet olivat keskenään vertailukelpoisia. Tutkimusaineisto käsiteltiin SPSS-ohjelmistolla, jonka jälkeen se analysoitiin käyttämällä sisällönanalyysiä. Tutkimusjoukkoon kuului seitsemän kasvattajaa ja 35 vanhempaa. Vastausprosentti kasvattajien osalta oli 87,5 % ja vanhempien osalta 60,3 %.

Tutkimuksen tuloksista selviää, että niin vanhemmat kuin kasvattajat molemmissa päiväkodeissa ovat pääasiassa hyvin tyytyväisiä kasvatuskumppanuuden toteutumiseen. Arjen kasvatuskumppanuus näyttää toteutuvan molempia osapuolia tyydyttävästi, mutta syventyäkseen se vaatisi kuitenkin enemmän aikaa sekä vanhemmilta että kasvattajilta. Nurmilinnan päiväkodin vanhemmat ja kasvattajat ovat varsin tyytyväisiä omahoitaja-käytäntöön kasvatuskumppanuuden tukena. Vuorohoito asettaa kuitenkin haasteita omahoitajuuden toteuttamiselle.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Social Care

PAAVOLA, ANNI

TAINA, SOILE

Educational partnership in the daycare groups of children under the age of three in the Jokela and Nurmilintu daycare centres

Bachelor's Thesis

61 pages + 26 pages of appendices

Supervisor

Heli Paaso, Senior lecturer

Commissioned by

The City of Kouvola

October 2011

Keywords

attachment, early interaction, educational partnership, primary nursing

The aim of the Bachelor's Thesis was to discover parents' and educators' views on the execution of educational partnership in the daycare groups of children under the age of three in the Jokela and Nurmilintu daycare centres. The aim was also to find out how primary nursing supports educational partnership in the 'Nuput' group of the Nurmilintu daycare centre.

Our method is chiefly quantitative as the majority of the research material is in numerical form. However, the study is partially qualitative since the research material is qualitative in terms of its contents.

The research material was collected from the parents and the educators with a semi-structured questionnaire. The daycare centre questionnaires were comparable. The research material was processed by SPSS software and then analysed by means of content analysis. Seven educators and 35 parents responded, returning a response rate of 87.5% among the educators and 60.3% among the parents.

The study shows that parents and educators in both daycare centres are mostly happy with the execution of educational partnership. Everyday educational partnership seems to be carried out in a way that satisfies both parties, but more time from both parents and educators is required in order for the educational partnership to deepen. The parents and educators in the Nurmilintu daycare centre are quite satisfied with how the primary nursing system supports educational partnership. However, shift care creates challenges for the execution of the primary nursing system.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	7
2	ALLE KOLMEVUOTIAAN LAPSEN KEHITYS VUOROVAIKUTUSSUHTEESSA	7
	2.1 Kiintymyssuhdeteoria	7
	2.2 Ekologinen teoria ja kontekstuaalinen näkökulma	9
	2.3 Kontekstuaalisen kasvun malli	10
	2.4 Alle kolmevuotiaan lapsen vuorovaikutukselliset tarpeet	12
	2.5 Alle kolmevuotias lapsi päivähoidossa	13
3	KASVATUSKUMPPANUUS	14
	3.1 Hyvä vuorovaikutus kasvatuskumppanuuden perustana	16
	3.2 Kasvatuskumppanuuden tavoitteet	16
	3.3 Kasvatuskumppanuuden neljä periaatetta	17
	3.4 Kasvatuskumppanuuden muodostuminen	18
	3.5 Kasvattajan rooli	19
	3.6 Aikaisempia tutkimuksia kasvatuskumppanuudesta	19
4	OMAHOITAJUUS	20
	4.1 Omahoitaja-käytäntö Suomessa	20
	4.2 Omahoitajuus alle kolmevuotiaiden lasten ryhmässä	22
	4.3 Omahoitaja-käytäntö Nurmilinnun Nupuissa	23
5	TUTKIMUSONGELMA	23
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	24
	6.1 Tutkimushenkilöt	24
	6.2 Tutkimusmenetelmät	25
	6.3 Kyselylomakkeen laatiminen	26
	6.3.1 Taustakartoitus	27
	6.3.2 Teemojen mukaiset kysymykset	28
	6.4 Tiedonkeruu	30

6.5 Tutkimusaineiston käsittely	31
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET	32
7.1 Vanhempien taustatiedot	32
7.2 Kasvattajien taustatiedot	33
7.3 Kasvatuskumppanuuden toteutuminen	35
7.4 Vanhempien ja kasvattajien tyytyväisyys vuorovaikutukseen kodin ja päiväkodin välillä	37
7.5 Vanhempien ja kasvattajien tyytyväisyys tiedonkulkuun kodin ja päiväkodin välillä	37
7.6 Vanhempien ja kasvattajien tyytyväisyys kasvatusyhteistyöhön	38
7.7 Miten omahoitajuus tukee kasvatuskumppanuuden toteutumista Nurmilinnun Nupuissa	39
7.8 Vanhempien toiveita kasvatuskumppanuudelle	41
7.9 Kasvattajien toiveita kasvatuskumppanuudelle	43
7.10 Vastausten väliset yhteydet	44
7.11 Jokelan ja Nurmilinnun päiväkotien tulosten vertailua	48
7.11.1 Tyytyväisyys vuorovaikutukseen	49
7.11.2 Tyytyväisyys tiedonkulkuun	50
7.11.3 Tyytyväisyys kasvatusyhteistyöhön	51
8 POHDINTAA	52
8.1 Vuorovaikutus vanhempien ja kasvattajien välillä	53
8.2 Tiedonkulku vanhempien ja kasvattajien välillä	54
8.3 Kasvatusyhteistyö vanhempien ja kasvattajien välillä	56
8.4 Omahoitajuus Nurmilinnun Nupuissa	57
8.5 Tutkimuksen luotettavuus	58
8.6 Prosessin toteutuminen	59
8.7 Jatkotutkimusaiheita	60
LÄHTEET	61
LIITTEET	
Liite 1. Saatekirje vanhemmille	
Liite 2. Saatekirje kasvattajille	
Liite 3. Jokelan vanhempien kyselylomake	

- Liite 4. Nurmilinnun vanhempien kyselylomake
- Liite 5. Jokelan kasvattajien kyselylomake
- Liite 6. Nurmilinnun kasvattajien kyselylomake
- Liite 7. Taulukko vuorovaikutuksesta vanhempien näkökulmasta
- Liite 8. Taulukko vuorovaikutuksesta kasvattajien näkökulmasta
- Liite 9. Taulukko tiedonkulusta vanhempien näkökulmasta
- Liite 10. Taulukko tiedonkulusta kasvattajien näkökulmasta
- Liite 11. Taulukko kasvatuksesta vanhempien näkökulmasta
- Liite 12. Taulukko kasvatuksesta kasvattajien näkökulmasta
- Liite 13. Korrelaatiotaulukko vuorovaikutuksesta vanhempien näkökulmasta
- Liite 14. Korrelaatiotaulukko kasvatusyhteistyöstä vanhempien näkökulmasta

1 JOHDANTO

Valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2005) määrittelevät kasvatuskumppanuuden vanhempien ja kasvattajien tietoiseksi sitoutumiseksi yhteistoimintaan lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemiseksi. Tämä edellyttää vanhemmilta ja kasvattajilta keskinäistä luottamusta, tasavertaisuutta ja toisen osapuolen kunnioittamista.

Pyrimme opinnäytetyössämme selvittämään kasvatuskumppanuuden toteutumista kahdessa kouvolaalaisessa päiväkodissa, Jokelan päiväkodissa Valkealan Niinistössä ja Nurmilinnun päiväkodissa Kaunisnurmella. Rajasimme tutkimuksemme koskemaan molempien päiväkotien alle kolmevuotiaiden lasten ryhmiä. Lisäksi tutkimuksella pyrittiin selvittämään, miten omahoitajuus vaikuttaa kasvatuskumppanuuden toteutumiseen Nurmilinnun päiväkodissa.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää lasten vanhempien sekä ryhmien kasvattajien näkökulmia kasvatuskumppanuuden toteutumiseen, jotta näkisimme, eroavatko heidän käsityksensä toisistaan. Koska Nurmilinnun päiväkotia on vuoropäiväkotinä, kartoitimme hieman myös sitä, miten vuoropäivähoito vaikuttaa kasvatuskumppanuuden ja erityisesti omahoitajuuden toteutumiseen.

Tutkimuksen teoriaosassa tarkastellaan kiintymyssuhteen merkitystä pienen lapsen kehitykselle ja alle kolmevuotiaan lapsen kehitystä vuorovaikutussuhteessa. Lisäksi teoriassa käsitellään kasvatuskumppanuuden ja omahoitajuuden merkitystä ja toteutumista varhaiskasvatuksessa sekä ekologista teoriaa, joka tarkastelee lapsen kehitystä aina yhteydessä siihen ympäristöön, jossa se tapahtuu.

2 ALLE KOLMEVUOTIAAN LAPSEN KEHITYS VUOROVAIKUTUSSUHTEESSA

2.1 Kiintymyssuhdeteoria

Lapsi tarvitsee hyvään kasvuun ennakoitavan ympäristön ja vähintään yhden riittävän hyvän kiintymyssuhteen. Hän tarvitsee aikuisia, jotka kestävät myös kielteisten tuntei-

den ilmaisemisen eivätkä rankaise lasta niistä. Kun aikuinen pitää lapsesta huolta, lapsen ei tarvitse kuluttaa voimiaan arjesta selviämiseen, vaan niitä riittää uusien asioiden oppimiseen. (Sinkkonen 2004.)

John Bowlbyn (1969 / 1997) mukaan turvalliset ja pysyvät ihmissuhteet ovat todella merkityksellisiä lapsen kehitykselle ja niiden katkokset voivat olla lapsen kehityksen kannalta riskitekijä. Kiintymyssuhdeteoriassa yksi tärkeimmistä asioista onkin lapsen tarpeiden tunnistaminen ja niiden kunnioittaminen (Kalland 2004, 135).

Pienellä vauvalla kiintymyssuhteen merkitys on kokonaan huolehtiva ja aikuisen tehtävä on tarjota suojaa ja lohtua niin, ettei vauva pysty järjestämään itseään vaaraan. Lapsen oppiessa liikkumaan vanhemman tehtävät muuttuvat, sillä lapsi kykenee nyt aiheuttamaan itselleen vaaratilanteita. Tähän asti vanhempien vuorovaikutus lapsen kanssa on ollut pääosin kannustavaa, mutta nyt vanhemman on myös kiellettävä lasta. (Kalland 2004, 128.)

7 – 10 kuukauden ikäinen lapsi muodostaa varhaisten hoivakokemusten perusteella itselleen vuorovaikutusmallin, joka heijastaa lapsen käsitystä itsestään, vuorovaikutuksesta ja häntä hoivaavista aikuisista (Bowlby 1969 / 1997; Howe , Brandon, Hinings & Schofield 1999). Lapsi ei tarvitse enää vanhemman välitöntä lohduttamista tunteidensa säätelemiseen (Salo 2006), vaan turvallisesti kiintynyt vauva on oppinut luottamaan vanhempiinsa. Hän on sisäistänyt vuorovaikutusmallin, jonka mukaan hän on huolenpidon arvoinen, ja oppinut, että tunteita ja tarpeita voi osoittaa turvallisesti. Turvattomasti kiintynyt lapsi sen sijaan saattaa jatkaa itkemistä, vaikka saisikin lohdutusta, sillä hän ei ole oppinut luottamaan vanhempiinsa, eikä ole varma vanhempiensa saataavuudesta. Tällaiset vuorovaikutusmallit toimivat lapsen oletus- ja työskentelymalleina lapsen uusissa ihmissuhteissa ja erityisesti kiintymyssuhteissa. (Kalland 2004, 128, 131.)

Taaperoiässä lapsi kasvaa itsenäisemmäksi, eikä ole enää niin riippuvainen vanhemmasta. Tällöin vanhemman tehtävänä on asettaa lapselle turvalliset rajat. Kontrollon lisäksi vanhempien täytyy alkaa huolehtia myös kasvatuksellisista tehtävistä. Näihin kuuluvat uusien tietojen ja taitojen opettaminen sekä sallitun ja kielletyn käy-

töksen eron opettaminen. (Salo 2006, 64 - 65.) Vanhemmat rakentavat näin puitteet lapsen kehitykselle (Kalland 2004, 129). Turvallinen aikuinen antaa lapselle tilaa tutkia ympäristöään, mutta on kuitenkin lapsen saatavilla, mikäli tämä pahoittaa mielensä tai ei muuten hallitse tilannetta (Salo 2006, 65).

Turvallinen kiintymyssuhde luo lapselle tunteen perusturvallisuudesta, joka syntyy arkisissa hoivatilanteissa (Salo 2006, 53). Turvallisesta kiintymyssuhteesta muodostuu lapselle suoja, joka vaikuttaa siihen, miten lapsen vuorovaikutuksellisista tarpeista huolehditaan perheessä. Lapsi, joka kasvaa turvallisen kiintymyssuhteen suojassa, selviytyy paremmin myös vaikeissa yhteiskunnallisissa oloissa. Turvallinen kiintymyssuhde muun muassa vaimentaa ja säätelee lapsen stressireaktioita myös fysiologisella tasolla. (Kalland 2004, 120.)

Lapsen varhaisilla hoivakokemuksilla on merkittäviä vaikutuksia lapsen kehitykseen myös pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna (Kalland 2004, 119). Hyvä varhainen kiintymyssuhde opettaa lasta läheiseen inhimilliseen vuorovaikutukseen ja myös riittävään itsenäisyyteen. Lapsuuden vuorovaikutuskokemukset, jotka ovat perustana kiintymyssuhteelle, vaikuttavat lapsen myöhempiinkin ihmissuhteisiin. Uhmaikä on tästä hyvä esimerkki. Mikäli vanhempi pystyy käsittelemään lapsen negatiiviset tunteiden ilmaukset lähtemättä niihin mukaan tai väistämättä niitä, lapsi oppii tärkeitä keinoja ristiriitatilanteiden hallintaan. Jos lapselle on kehittynyt turvallinen kiintymyssuhdemalli, hän pystyy myös aikuisena tunnistamaan tunteensa, tulkitsemaan toisten tunneilmaisuja sekä pohtimaan näitä asioita mielessään. (Salo 2006, 66, 72.)

2.2 Ekologinen teoria ja kontekstuaalinen näkökulma

Ekologinen teoria tarkastelee lapsen kehitystä aina yhteydessä siihen ympäristöön, jossa se tapahtuu. Yksilöä voidaan ymmärtää vain osana hänen omaa ympäristöään. Lapsen kasvu ja kasvuympäristö nähdään toisistaan erottamattomina ilmiöinä. Tämän näkökulman pohjalta kasvatuksen päämääränä on saavuttaa tasapaino yksilön ja ympäröivän systeemin kesken. Kasvatus nähdään siis niiden aikuisten yhteistyöprosessina, jotka toimivat lapsen kasvuympäristöissä. (Hujala, Puroila, Parrila-Haapakoski & Nivala. 1998, 10 - 11.)

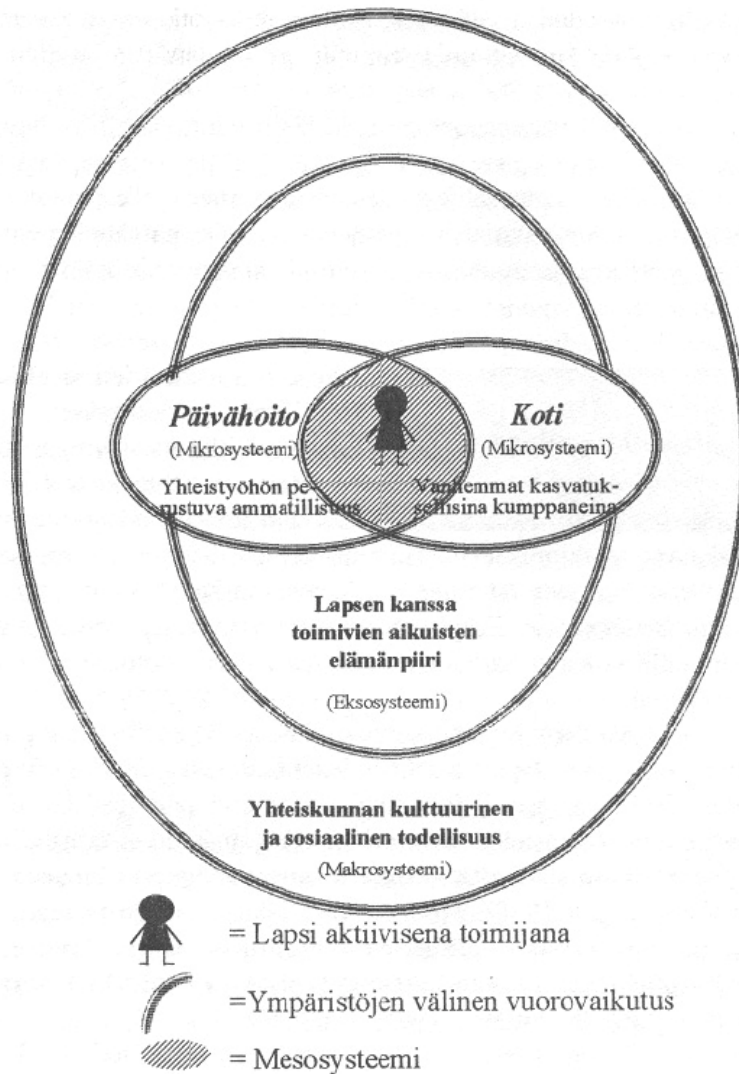
Kontekstuaalisuus tarkoittaa näkökulmaa, jossa korostetaan erityisesti ympäristöjen välistä yhteistyötä. Bronfenbrenner (1979) on kuvannut tätä perheen vuorovaikutusta ympäröivään yhteiskuntaan asteittain laajenevina kenttinä. Perheen sisäiset tekijät ovat lapsen kannalta kaikkein tärkeimmät. Sisäisiin tekijöihin liittyy riskitekijöitä tai suojaavia tekijöitä, jotka vaikuttavat lapsen kehitykseen välittömästi. Suojaavina tekijöinä voidaan mainita esimerkiksi lapsen fyysisistä ja emotionaalisista tarpeista huolehtiminen ja lapsen ja vanhemman välinen turvallinen kiintymyssuhde. (Kalland 2004, 119 - 120.)

Varhaiskasvatuksessa kontekstuaalisuus yhdistetään kasvatuskumppanuuteen (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 118). Päiväkodissa kasvattajan tulee tiedostaa koko kulttuurinen konteksti, jossa lapsi elää. Hujalan ym. (1998, 12) mukaan kontekstuaalisuus korostaa kokonaisvaltaista, lapsen arjesta nousevaa näkökulmaa lapsen kasvuun ja oppimiseen.

Lapsen kasvun ja kehityksen kannalta tärkeää on se, millainen vuorovaikutussuhde rakentuu eritasoisten kasvuympäristötekijöiden välille. Esimerkiksi vanhempien suhde kulttuuriin ilmiöihin tai päivähoitohenkilöstön suhde lapsen vanhempiin eivät kuulu lapsen välittömään toimintaympäristöön, mutta ne ovat silti erittäin oleellisia vuorovaikutussuhteita lapsen arjen kannalta. (Hujala ym. 1998, 12.)

2.3 Kontekstuaalisen kasvun malli

Yksilön välitön ympäristö, *mikrosysteemi*, muodostuu toiminnoista, rooleista ja henkilöiden välisistä suhteista, joita yksilö kokee ympäristössään. Lapsen tärkein kasvuympäristö on oma perhe, johon lapsella on syvimmät, pysyvimmat ja jatkuvimmat siteet. Varhaislapsuudessa merkittävin vuorovaikutussuhde muodostuu lapsen ja vanhempien välille. Lapsen kasvaessa vuorovaikutussuhteita tulee lisää ja ne laajenevat perheen ulkopuolelle esimerkiksi isovanhempiin, päivähoitajaan, kavereihin ja muihin lapsen ympäristössä välittömästi vaikuttaviin ihmisiin. (Hujala ym. 1998, 15 - 16.) Lapsi itse muokkaa ja rakentaa lähiympäristönsä toimintaa osallistumalla aktiivisesti kasvuympäristönsä vuorovaikutukseen muun muassa ajatuksillaan, valinnoillaan ja toiminnoillaan. (Hujala ym. 1998, 16.)

Kuva 1. Kontekstuaalisen kasvun malli perheessä ja päivähoitossa kasvavan lapsen näkökulmasta (Hujala ym. 1998, 15)

Mesosysteemiin kuuluu lapsen kasvuympäristöissä toimivien ihmisten välinen vuorovaikutus, johon lapsella itsellään on suuri vaikutus. Esimerkiksi kodin ja päivähoiton välinen vuorovaikutus sijoitetaan mesosysteemiin. Nämä perheen verkostot voivat joko suorasti tai epäsuorasti tukea vanhempia ja lasten kehitystä. Mesosysteemin toimivuus liittyykin kiinteästi sekä perheen että päivähoiton kasvatukseen laatuun. (Hujala ym. 1998, 18; Kalland 2004, 120.)

Eksosysteemi puolestaan näkyy kontekstuaalisen kasvun mallissa lapsen välittömän toimintaympäristön laajentumana. Lapsen toimintaympäristön ulkopuolinen elämä

vaikuttaa suuresti siihen, mitä hänen lähiympäristössään tapahtuu, vaikkei lapsi itse aktiivisesti osallistukaan tämän systeemin toimintaan. Eksosysteemi vaikuttaa lapseen välillisesti muun muassa vanhempien, päivähoitajien ja muiden kasvattajien elämänpiirin kautta. (Hujala ym. 1998, 19.)

Kontekstuaalisen kasvun mallissa yhteiskunnan ideologista tasoa kuvaa *makrosysteemi*, joka viimekädessä määrittää myös meso- ja mikrosysteemin toimintaa. Hujalan ym. (1998, 20) mukaan yhteiskunnan ideologinen taso, sen kulttuurinen ja sosiaalinen todellisuus määrittää muun muassa ne perhepoliittiset toimenpiteet, joilla yhteiskunta tukee lapsiperheitä.

2.4 Alle kolmevuotiaan lapsen vuorovaikutukselliset tarpeet

Lapsen vuorovaikutukselliset tarpeet voidaan jakaa neljään osaan. Ensimmäisenä on lapsen tarve suojelemaan vuorovaikutukseen, jolla tarkoitetaan vanhemman kykyä turvata lapsen fyysinen ja psyykinen eloonjääminen. (Kalland 2004, 121.) Vauvan kehityksen perusedellytyksiä on tarve oppia ja tutkia ympäristöä, joka mahdollistuu vanhemman tarjoaman turvallisen ympäristön avulla. Vauva voi oppia uutta vain, jos hän tuntee olonsa turvalliseksi. (Salo 2006, 53 - 54.) Taaperoikäisen lapsen vanhemman on valvottava lapsen jokaista askelta ja leikki-ikäisen lapsen vanhemman turvattava lapsensa leikit. Lapsen psyykkisen kehityksen suojaamiseksi vanhemmat valvovat, mitä lapsi tietystä kehitysvaiheessaan kohtaa. Vanhemman velvollisuus ja samalla oikeus on suojata lastaan esimerkiksi väkivallalta. (Kalland 2004, 121.)

Toinen lapsen vuorovaikutuksellinen tarve on fysiologisia tarpeita tyydyttävä ja säätelevä vuorovaikutus. Pienen vauvan kohdalla tarpeiden säätely tarkoittaa niiden rytmittämistä. (Kalland 2004, 121.) Vauva tarvitsee aikuisen apua unen ja valveillaolon rytmittämässä, sillä vauvalla näiden säätely ei ole vielä tahdonalaista (Salo 2006, 53 - 54). Vauva syö ja nukkuu tietyn rytmin mukaisesti ja äiti auttaa lasta löytämään tämän rytmin järjestelemällä vauvan arjen. Kun lapsi kasvaa isommaksi, on säätely voimakkaampaa vanhempien pitäessä kiinni ruoka- ja nukkumaanmenoajoista. Esimerkiksi leikki-ikäisen kieltäminen syömästä makeisia ennen ruokaa on tarpeiden säätelyä. (Kalland 2004, 121.)

Fysiologisten tarpeiden tyydyttäminen ja säätely on yhteydessä lapsen kolmanteen vuorovaikutukselliseen tarpeeseen, tunteiden tavoitteluun ja säätelyyn (Kalland 2004, 122). Kuten unen ja valveillaolon rytmittäminen, myös tunnetilojen säätely on vauvalle mahdotonta itsenäisesti (Salo 2006, 53 - 54). Tunteiden säätelyllä tarkoitetaan lapsen rauhoittamista ja hänen olonsa muokkaamista paremmaksi. Lapsen psyykinen ja fyysinen kannattelu on esimerkiksi kosketuksen ja sylin käyttämistä lapsen rauhoittamisessa ja lapsen pitämistä tarpeineen ja tunteineen aikuisen mielessä. Kannatellun lapsen ei tarvitse huolehtia itse itsestään, vaan hän voi levätä vuorovaikutussuhteessa. Tällaiset kokemukset tunteiden ulkopuolisesta säätelystä kehittävät lapsen itsesäätelyä. (Kalland 2004, 122.)

Neljäs lapsen vuorovaikutuksellinen tarve on lapsen kehitystä tukeva vuorovaikutus. Vanhemmat toimivat askeleen edellä lasta ja luovat näin lapselle tilaa kehittyä. Tällainen lapsen kehityksen ennakoiminen ja lapsen kehityksestä nauttiminen ovat tärkeimpiä tehtäviä vanhemmuudessa, sillä ne luovat mahdollisuuden lapsen myönteisen itsetunnon kehitykseen. (Kalland 2004, 122 - 123.) Vuorovaikutuskokemukset ovat pienelle lapselle tärkeitä, sillä niiden kautta hän oppii vähän kerrallaan inhimillisen kommunikaation alkeita. (Salo 2006, 53 - 54.)

2.5 Alle kolmevuotias lapsi päivähoitossa

Vielä neljäkymmentä vuotta sitten valtaosa pikkulapsista vietti varhaisimmat elinvuotensa pääasiassa kotona, jolloin kiinteä ja jatkuva suhde vanhempiin muodosti lapsen kasvua ja kehitystä tukevan kasvuympäristön. Näiden kiinteiden ihmissuhteiden kannattelemana lapsi oppi solmimaan suhteita toisiin, huolehtimaan itsestään ja välittämään muista. Leikkikoulut ja kerhot olivat hyvä keino harjoitella itsenäistymistä ja vanhemmista erossa oloa. Lisäksi ne täydensivät kotikasvatusta. Nykyään lapset menevät päiväkotiin hyvin pieninä, jolloin päiväkodista tulee jo varhain suuri osa lapsen elämää, kasvua ja kehitystä. (Lund, Latvala, Peltola-Helin, Raitio & Tuominen 2006, 238.)

Taaperoikäisten lasten vanhemmat kohtaavat usein uusia ongelmia, kun lapsi alkaa itsenäistyä. Tällöin vanhemmat saattavat ajatella, että ratkaisu ongelmiin löytyy päivä-

kodeista ja kasvatusvastuu siirretään päiväkotien kasvattajille. Nykyään myös perheen taloudellinen tilanne tai vanhempien urasuuntatuneisuus voivat olla syitä lapsen varhaiselle päivähoidon aloitukselle. (Lund 2009.)

Alle kolmevuotiaiden määrä päivähoidossa onkin viime vuosina kasvanut nopeasti ja monet pikkulapset viettävät suurimman osan päivästänsä päiväkotien suurissa lapsiryhmissä. Jotta päiväkodin aloitukseen liittyvä stressi ja hämmennys hälvenisivät, lapsi tarvitsee rinnalleen lasta kannattelevan aikuisen. Valitettavasti nykypäivänä työntekijöiden vaihtuvuus päiväkodeissa on suuri ja lapsi voi jäädä ryhmässä ikään kuin yksin eikä turvallista ja kestävästä vuorovaikutussuhteesta ehdi syntyä. (Räihä 2004, 132; Lund 2009.)

Alle kolmevuotiaat lapset tarvitsevat elämäänsä toistuvuutta, pysyvyyttä ja säännönmukaisuutta, jotta he saisivat elämäänsä hallinnan ja turvallisuuden tunnetta. Perherakennemuutosten johdosta lapsen olisi hyvä saada kokea turvallisuutta ja jatkuvuutta päivähoidossa, muun muassa lapsiryhmän samana säilymisen ja hoitohenkilöstön tuttuuden avulla (Keskinen & Alho-Kivi 2002, 222). Taaperoiässä ilmenevät kehityksen häiriöt ovat Lundin (2009) mukaan kauaskantoisia ja ne vaikuttavat persoonallisuuden perusrakenteisiin. Muun muassa lapsen itsetunnon perusta muotoutuu tässä ikävaiheessa. Kehityshäiriöiden korjaaminen myöhemmässä iässä on erittäin hankalaa. Onkin siis olennaisen tärkeää, että alle kolmevuotiaiden lasten elämä muodostuu mahdollisimman kiinteäksi, ehyeksi ja tasapainoiseksi kokonaisuudeksi. Päiväkotien kasvattajat ovat onneksi havahtuneet näihin ongelmiin ja alkaneet kehittää uusia keinoja pienten lasten vanhempien ja vanhemmuuden tukemiseen sekä erilaisia käytäntöjä vastaamaan hoitotyön kehitystarpeisiin. Jotta voidaan löytää uusia keinoja vanhempien ja vanhemmuuden tukemiseen, on ammattilaisten tehtävä yhteistyötä vanhempien kanssa. (Siren-Tiusanen 2001, 22; Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 16, 125.)

3 KASVATUSKUMPPANUUS

Lähtökohtana työssä, jossa kohdataan lapsia ja perheitä, on vastuullisen vanhemmuuden tukeminen ja kumppanuuden muodostaminen lasten vanhempien kanssa. Myös

lapsiperheiden arjen sujumisen ja elämänhallinnan edistäminen on tärkeää tällaisessa työssä. (Helminen 2006, 10.) Jo laki lasten päivähoidosta (2a §) määrittää päivähoiton tavoitteeksi vanhempien tukemisen heidän kasvatustyössään ja lapsen persoonallisen ja tasapainoisen kehityksen edistämisen yhdessä kotien kanssa. Lisäksi päivähoiton tulee tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet. Lapsen etu, ja samalla myös koko perheen etu, on se, että lapsi saa kasvaa ja oppia ympäristössä, jossa vanhemmat tietävät oman kasvatustehtävänsä ja päivähoiton työntekijät tukevat tätä kasvatusta (Järvinen ym. 2009, 118). Päiväkotien henkilökunta on koulutettu kohtaamaan ihmisiä ja tarjoamaan apua ja tukea vanhemmille. Jotta vanhempien kasvatustyön tukeminen onnistuu, on vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten sitouduttava yhteiseen kasvatustehtävään. (Järvinen ym. 2009, 15 - 16, 125.)

Kasvatuskumppanuus perustuu siihen tietoon, että lapsi saa varhaisen kasvunsa ja kehityksensä tärkeimmät rakennusaineet lapsen ja vanhemman välille rakentuvasta kiintymyssuhteesta. Kasvatuskumppanuudessa vanhempi ja työntekijä näyttävät omalla toiminnallaan ja puheellaan, että arvostavat tämän suhteen ensisijaisuutta, tukevat sitä ja antavat sille tilaa. Arjessa kasvattajat ja vanhemmat auttavat lasta hänen tarinoidensa ja kokemustensa jakamisessa, tallentamisessa ja muistelemissa. Tämä mahdollistaa sen, että vanhemmat kotona ja kasvattajat päiväkodissa voivat saada monipuolisemman ja syvemmän käsityksen lapsesta eri kasvatusympäristöissä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 5, 21, 24 - 25.)

Toimiva kasvatuskumppanuus edellyttää vanhempien ja kasvattajien yhteisymmärrystä kasvatuksesta ja sen tavoitteista. Tämä vaatii avointa tiedottamista ja yhteistä päätöksentekoa osapuolten kesken. Voidakseen tukea ja auttaa vanhempia näiden tarvitsemalla tavalla, kasvattajalla täytyy myös olla tietoa perheen elämäntilanteesta ja lapsen kehitysvaiheista. Muun muassa perheen arvot, asenteet ja toimintatavat vaikuttavat vanhempien tapaan ratkaista lapsen eri kehitysvaiheisiin liittyviä haasteita. Tärkeää on tietää myös, kuinka aktiivisia vanhemmat ovat sekä heidän halunsa ja mahdollisuutensa osallistua. (Järvinen ym. 2009, 16, 118, 164.)

3.1 Hyvä vuorovaikutus kasvatuskumppanuuden perustana

Päivähoidon perustehtävän toteuttamisessa on tärkeä merkitys vuorovaikutuksella. Sen avulla luodaan yhteisiä käsitteitä, vaihdetaan kuulumisia, välitetään tietoa ja osoitetaan kiinnostusta ja huolenpitoa. (Järvinen ym. 2009, 159.) Vuorovaikutus on tavoitteiden saavuttamisen työväline ja se on pyrittävä pitämään niin rakentavana kuin mahdollista, varsinkin, jos kyseessä on vaikea asia. Mitä monimutkaisempi asia on ratkaistavana, sitä tarkemmin on syytä kiinnittää huomiota vuorovaikutuksen kulkuun sekä omaan ja toisen tapaan reagoida asioihin. (Kiesiläinen 2001, 260.) Lapsen tasapainoisen kehittymisen kannalta on olennaista, että hänen päivänsä on eheä. Tämä edellyttää lasten eri ympäristöjen välistä yhteistoimintaa, yhteistyötä lapsen parhaaksi. (Aaltonen, Ojanen, Siven, Vihunen & Vilen 2003, 253.)

Hyvään ammatilliseen vuorovaikutukseen kuuluu vuorovaikutusvastuu, hyvä tahto ja välittäminen, molemminpuolinen kunnioitus, vastuu omista ajatuksista, tunteista ja teoista, oikein kuuleminen ja ymmärtäminen sekä rehellisyys ja asiakaslähtöisyys (Järvinen ym. 2009, 159).

3.2 Kasvatuskumppanuuden tavoitteet

Kasvatuskumppanuuden lähtökohtana on, että kodin ja perheen rinnalla lapsen kasvuun ja kehitykseen vaikuttavat myös varhaiskasvatuksen kasvatuskäytännöt ja kasvuympäristöt. Lapsen eri kasvatusympäristöissä toimivat aikuiset jakavat yhdessä vastuun pienen lapsen hyvinvoinnista ja kehityksen tukemisesta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 13.)

Tavoitteena vanhempien ja varhaiskasvattajien väliselle yhteistyölle on toimia lapsen parhaaksi. Molemmilla osapuolilla on tärkeää, ja usein erilaista, tietoa lapsesta ja näiden tietojen pohjalta muodostetaan yhteiset säännöt ja sopimukset kasvatukselle kumppaneina. (Järvinen ym. 2009, 118.) Myös vanhempien ja kasvattajan erilaiset taidot toimia lapsen kanssa yhdistyvät kasvatuskumppanuudessa lapsen hyvinvointia kannattelevalla tavalla (Kaskela & Kekkonen 2006, 17). Kun vuorovaikutussuhde toimii vanhempien ja kasvattajien välillä, se laajentaa molempien osapuolten näkö-

kulmia lapsen kehitykseen ja kasvatukseen. Se myös tukee heitä lapsen huolenpidossa ja kasvatuksessa. (Karila 2006, 91.) Pyrkimyksenä on, että vanhempien näkemykset, toiveet ja mielipiteet saataisiin osaksi varhaiskasvatuksen toteuttamista ja suunnittelua (Kaskela & Kekkonen 2006, 13).

Tarkoituksena on, että sekä vanhempi että työntekijä voivat ilmaista huolensa lapsesta heti huolen ilmetessä. Jatkuva vuoropuhelu helpottaa tavanomaisten vastoinkäymisten lisäksi myös vakavampien ongelmien ja erityisen tuen tarpeen puheeksi ottamista. (Kaskela & Kekkonen 2006, 18, 21.) Toimivassa ja kunnioittavassa vuorovaikutuksessa huolet pitäisi pystyä ottamaan puheeksi myös helposti ymmärrettävällä tavalla. (Järvinen ym. 2009, 164.) Lisäksi kasvatuskumppanuuden tavoitteena on vahvistaa vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta. Kasvattajan on tärkeää tunnistaa myönteiset asiat lapsen ja vanhemman suhteessa ja pyrkiä vahvistamaan niitä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 23.)

3.3 Kasvatuskumppanuuden neljä periaatetta

Kasvatuskumppanuutta ohjaa neljä periaatetta, jotka ovat varsin riippuvaisia toisistaan: kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogisuus (Kaskela & Kekkonen 2006, 5). Ensimmäinen näistä periaatteista on *kuuleminen*. Vanhemmille on arvokasta, että työntekijä on kiinnostunut heidän ajatuksistaan, odotuksistaan, peloistaan, toiveistaan ja uskomuksistaan päivähoidosta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 25 - 27.) Kuulluksi tuleminen kokemukset voivat rakentaa luottamusta ja monelle vanhemmalle esimerkiksi kuulumisten vaihto päivittäisissä vienti- ja hakutilanteissa ovat merkityksellisiä. (Karila 2006, 99, 101.) Vanhempien osallisuudessa tärkeää on myös vanhempien tunne siitä, että hekin kuuluvat varhaiskasvatusyhteisöön, jonka osana heidän lapsensa on. Kasvattajan tulisikin järjestää vanhemmille tilaisuuksia keskustella lapsensa varhaiskasvatuksesta. Yleensä näissä tilaisuuksissa tehdään yhdessä vanhempien kanssa lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma eli VASU.

Toinen kasvatuskumppanuuden periaatteista on molemminpuolinen *kunnioitus*. Kunnioittava käyttäytyminen on osa varhaiskasvattajien ammattitaitoa ja neuvottelemalla on mahdollista päästä kaikkia tyydyttävään lopputulokseen. (Järvinen ym. 2009, 118 -

119.) Kasvatuskumppanuuden keskeiset käsitykset liittyvät esimerkiksi kasvatukseen, kasvatuksen arvopäämääriin, hyvän kasvatuksen menetelmiin, hyvään lapsuuteen, vanhemmuuteen ja perheen tehtäviin. Jotta kasvatuskumppanuus voisi toteutua, on osapuolten pystyttävä kunnioittamaan toisen erilaisia käsityksiä ja elämäntapoja. (Karila 2006, 95.)

Kolmas periaatteista on *luottamus*. Mielestämme luottamus on kasvatuskumppanuuden periaatteista haastavin, ja toteutuakseen se vaatii rinnalleen kasvatuskumppanuuden kaikkien muiden periaatteiden, kuulemisen, kunnioituksen ja dialogin, toteutumisen. Lisäksi se vaatii avointa ja rehellistä vuorovaikutusta sekä aikaa tutustua kasvatuskumppaniin ja hänen toimintatapoihinsa. (Järvinen ym. 2009, 118 - 119; Karila 2006, 99, 101.)

Kasvatuskumppanuuden neljäs periaate on *dialogisuus* eli tasavertainen vuorovaikutus. Se on kahden tai useamman keskustelijan välistä sitoutunutta, vastavuoroista, kunnioittavaa, avointa ja vilpitöntä kommunikaatiota, joka pyrkii osapuolten aktiiviseen ja kiireettömään osallistumiseen oikeudenmukaisesti. Parhaimmillaan dialogisuus opettaa molemmille osapuolille uutta ja tarjoaa mahdollisuuden muuttaa asenteitaan ja mielipiteitään. Se myös mahdollistaa erimielisyyksien kohtaamisen ilman vastakainasettelua ja toisen osapuolen näkemysten tutkimisen. Toteutuakseen dialogisuus vaatii luottamuksen osapuolten välillä ja pyrkimyksen yhteisymmärrykseen. (Järvinen ym. 2009, 119.)

3.4 Kasvatuskumppanuuden muodostuminen

Kasvatuskumppanuussuhde kehittyy vähitellen arjessa ja käytännön kanssakäymisessä ja siksi onkin tärkeää vaihtaa päivittäin kuulumisia. Luonnollisinta on keskustella silloin, kun lasta tuodaan tai haetaan päivähoidosta. Samalla kun kerrotaan vanhemmille lapsen päivästä päiväkodissa, vanhempien tieto työntekijöiden toimintatavoista lisääntyy. (Järvinen ym. 2009, 119.) Karilan (2006, 103) mukaan erityisesti alle kolmevuotiaiden lasten päiväkotiryhmissä päivittäinen kuulumisten vaihto vaikuttaisi olevan vakiintunut käytäntö.

Kasvatuskumppanuudessa on kyse pitkästä prosessista ja sen kehittymiseen liittyy monia haasteita. Näitä ovat esimerkiksi päivähoidon lapsiryhmien muutokset, lyhytaikaiset kasvattajasuhteet ja uusien kasvatuskumppanuussuhteiden rakentaminen. (Järvinen ym. 2009, 118 - 119.) Kasvatuskumppanuus ei synny pelkästään tietoa välittämällä tai vaihtamalla, vaan myös keskustelu asioiden tulkinnoista ja yhteinen päätöksenteko ovat merkittävässä asemassa.

3.5 Kasvattajan rooli

Vanhemmilla on ensisijainen kasvatusvastuu ja -oikeus lapsestaan, mutta päävastuu kasvatuskumppanuuden luomisesta ja ylläpitämisestä on varhaiskasvatuksen ammattilaisilla (Järvinen ym. 2009, 118; Kaskela & Kekkonen 2006, 17). Kumppanuudessa on kuitenkin osallisina aina enemmän kuin yksi osapuoli, joten koko vastuuta vuorovaihtuksesta ei voi laskea kasvattajien harteille. Myös vanhemmilla on vastuu omasta osallistumisestaan. (Kiesiläinen 2001, 256.)

Kasvattajalla tulee olla kasvatuskumppanuudessa arvostava ja myönteisiä vaihtoehtoja etsivä työote. Vanhemman ja työntekijän välisessä yhteistyössä pyritään ratkaisukeskeisyyteen ongelmalähtöisyyden sijaan, ja työntekijän rooli ja työkäytännöt perustuvat perhelähtöisiin työmalleihin asiantuntijalähtöisen työtavan sijaan. Vanhempien ja kasvattajien rooleja ja suhdetta monipuolistetaan ja syvennetään varhaiskasvatuksen ja perheen yhteistyössä. Kasvattajan asiantuntemusta ei kadoteta tai häivytetä, mutta kasvattaja kiinnittää erityistä huomiota siihen, millä tavalla tuo oman osaamisensa, taitonsa ja ymmärryksensä vanhempien ja lapsen käyttöön. Lisäksi kasvattajan tulee kiinnittää huomiota siihen, miten hän kuulee ja vastaanottaa vanhemman tietoja koskien tämän lasta ja miten hän keskustele ja arvioi tietoja yhdessä vanhemman kanssa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 18 - 19.)

3.6 Aikaisempia tutkimuksia kasvatuskumppanuudesta

Kasvatuskumppanuutta varhaiskasvatuksessa on tutkittu erilaisissa tutkimuksissa, hankkeissa ja opinnäytetöissä. Kasvatuskumppanuutta on tutkittu esimerkiksi Hämeenlinnan ja Riihimäen seutujen kuntien yhteistyöhankkeessa, Varhainen tukeminen

monimuotoistuvassa varhaiskasvatuksessa (VAKA-verkko), vuosina 2006 - 2008. Tämän hankkeen yhtenä lähtökohtana olivat kasvatuskumppanuuden syventämisen haasteet varhaiskasvatuksen toimijaverkossa. (Antikainen, Pullinen & Junno 2008.) Tähän varhaiskasvatuksen kehittämistyöhön on kuulunut muun muassa varhaiskasvatuksen ammattilaisille tarkoitettut kasvatuskumppanuus koulutukset, jotka Marjatta Kekkonen ja Marja Kaskela ovat kehittäneet Stakesin Kasvatuskumppanuus-hankeessa (Männistö 2011). Samaan aikaan Pohjois-Pohjanmaalla toteutettiin yhteistyössä Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa varhaiskasvatuksen kehittämissyksikköhanke vuosina 2006 - 2008. Kehittämissyksikkö Varhiksessa pääta-voitteena oli varhaiskasvatuksen kehittämistyön systematisoiminen ja pysyvien toimintarakenteiden luominen. Työn lähtökohtana oli lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen. (Sarvela & Vähärautio 2008, 6.)

Kaakkois-Suomessa toteutettiin vuosina 2005 - 2008 Nuorten Palvelu ry:n EPM-hanke yhteistyössä Sosiaalialan Osaamiskeskus Oy – Socomin kanssa. Toiminnan kohteena olivat kaakkoissuomalaiset varhaiskasvattajat ja yhteistyökumppaneina kaakkoissuomalaiset kunnat. Hankkeen tarkoituksena oli parantaa varhaiskasvattajien taitoja tehdä yhteistyötä vanhempien kanssa. Kasvatuskumppanuuden kehittäminen oli yksi keskeisistä asioista. (Jauhiainen 2008.)

Lisäksi omahoitajuus-osiossa mainitut omahoitajuuteen liittyvät hankkeet ja tutkimukset ovat myös kasvatuskumppanuuteen liittyviä hankkeita, sillä omahoitajuuden toteuttaminen vaatii tiivistä yhteistyötä vanhempien kanssa, siis kasvatuskumppanuutta.

4 OMAHOITAJUUS

4.1 Omahoitaja-käytäntö Suomessa

Omahoitaja-käytäntö on poimittu Hanna Perkins-nimisestä yhdysvaltalaisesta lastentarhasta, joka perustettiin tukemaan ja tutkimaan 3 - 5-vuotiaiden, emotionaalisista vaikeuksista kärsivien lasten kehitystä. Päiväkotien kiinnostus Hanna Perkinsin työtä kohtaan heräsi jo 1950-luvulla, sillä työn tulokset ovat osoittautuneet käyttökelpoisiksi

kaikessa pienten lasten parissa tapahtuvassa työskentelyssä. Suomeen Hanna Perkin-
sin työ on levinnyt sen kehittäjien, jo edesmenneiden lapsiterapeuttien, Erna ja Robert
Furmanin, julkaisujen kautta. (Lund ym. 2006, 240 - 241.)

Suomessa omahoitaja-käytäntöä on tuotu alun perin esiin ”Auta lasta kasvamaan”-
hankkeen kautta. Tarja Lundin johdolla 1990-luvulla aloitettiin Soukankujan päiväko-
dissa, Espoossa, luoda pienille lapsille kasvuympäristöä, jossa lapsen tarpeet huomioi-
taisiin mahdollisimman hyvin. Tarkoituksena on ollut tuoda hoitavat aikuiset lähem-
mäksi lasta ja lisäksi on pyritty kehittämään työkäytäntöjä, jotka antavat vanhemmille
paremmat edellytykset tehdä mielekästä yhteistyötä päiväkodin henkilöstön kanssa.
Vastaavanlainen hanke on toteutettu Jyväskylässä lastenpsykiatri Anna Tuliharjun
johdolla vuosina 2001 - 2003. Helsingissä perinteistä päiväkodin työskentelytapaa
muutettiin omahoitaja-käytäntöön Liisa Keltikangas-Järvisen johdolla KenguRu-
projektissa vuosina 2005 - 2006. (Lund ym. 2006, 241.)

Vuosina 2008 - 2009 Jyväskylän seudulla toteutettiin pilottihanke Autetaan lasta pi-
tämään vanhemmat mielessä – turvallinen päiväkodin aloitus ja omahoitajuus. Hank-
keessa oli mukana Jyväskylän, Laukaan, Jämsän ja Multian kuntien päiväkoteja ja
ryhmäperhepäivähoitokoteja, ja se oli osa Keski-Suomen varhaiskasvatyüksikön ke-
hittämisyüksikön toimintaa. Hankkeen tavoitteena oli kehittää paikallisiin olosuhteisiin
soveltuvia toimintamalleja päivähoidon aloitusvaiheeseen sekä kehittää lasten hoito-
ja kasvatuskäytänteitä vastaamaan enemmän lapsen ja perheen yksilöllisiin tarpeisiin.
Lisäksi hankkeen avulla haluttiin kasvatuskumppanuuden kautta vahvistaa vanhem-
muutta ja lisätä henkilöstön taitoja tehdä yhteistyötä vanhempien kanssa. Pilottiin
osallistuminen on herättänyt osallistujissa positiivisia ajatuksia ja se on herättänyt ke-
hittämään työn ja päivähoidon aloitusvaiheen prosesseja. Pilotissa kehitelty toiminta-
malli on samansuuntainen kuin kasvatuskumppanuuskoulutuksen toimintamalli, ja
siksi sitä on suositeltu otettavaksi käyttöön vähitellen kaikissa keskisuomalaisissa päi-
vähoidon yksiköissä. (Korkalainen 2009.)

4.2 Omahoitajuus alle kolmevuotiaiden lasten ryhmässä

Pienen lapsen hyvinvointi ja taitojen kehittyminen riippuu kiinteästä suhteesta hoivajaajaan. Lapsi tarvitsee hoitajaa avukseen muun muassa säilyttääkseen vanhemman mielessään koko hoitopäivän ajan, kertomaan vanhemmille lapsen tunteista, niin iloista kuin suruistakin, sekä sanottamaan lapsen kehitysvaihekohtaisia tarpeita ja pyrkimyksiä. Vanhemmat puolestaan tarvitsevat tietoa siitä, miltä pienestä lapsesta tuntuu aloittaa päivähoito ja miten he voivat tukea omaa lastaan uudessa tilanteessa. Tärkeää on myös kertoa, että omahoitaja ei pysty tukemaan lasta ilman kiinteää suhdetta vanhempiin. Sinkkosen (2006, 243 - 245) mukaan päiväkodin vaikeimpia tehtäviä onkin luottamuksellisen suhteen luominen vanhempiin. Lapsi ja vanhempi tarvitsevat toisiaan vielä monin tavoin, ja siksi sekä äidillä että hoitajalla voi olla avuttomuuden ja riittämättömyyden tunteita. Luottamuksellinen ja tasavertainen suhde ei synny hetkessä, vaan se vaatii avointa ja rehellistä yhteistyötä. (Lund 2009.)

Kun lapsi aloittaa päivähoidossa, lapsen tuleva omahoitaja järjestää tutustumisajan ainoastaan lapsen vanhemmille. Keskustelussa vanhemmille annetaan tilaisuus puhua päivähoidon aloitukseen liittyvistä ajatuksistaan, odotuksistaan sekä tunteistaan. Vanhemman tunteiden ymmärtäminen auttaa hoitajaa näkemään, miten paljon vanhemmalle merkitsee se, että häntä pyydetään auttamaan lapsen sopeutumisessa päiväkotiin ja että hänellä on siinä omahoitajan asiantunteva tuki ja apu. Perheeseen tutustuminen ennen lapsen päivähoidon aloitusta auttaa myös kasvattajaa vastaanottamaan lasta. Vanhempien kanssa käydyn keskustelun ja tutustumisen jälkeen yleensä toinen vanhemmista ja lapsi tulevat tutustumaan päiväkotiin. Tutustuminen voi kestää jopa pari viikkoa, jonka aikana omahoitaja viettää mahdollisimman paljon aikaa uuden tulokkaan ja hänen vanhempansa kanssa. Kun lapsi huomaa, että vanhempi tuntee tämän uuden aikuisen, alkaa lapsikin pikkuhiljaa kiinnostua uudesta aikuisesta ja vuorovaikutussuhteen muodostuminen voi alkaa. (Lund ym. 2006, 245 - 246.)

Lundin ym. (2006, 246 - 247) mukaan vanhemman mahdollisuus saada auttaa lasta päiväkodin aloitusvaiheessa vahvistaa vanhemman itsetuntoa vanhempana, lujittaa hänen suhdettaan lapseen, vähentää syyllisyyden tunteita ja lisää hänen mahdollisuuksiaan ymmärtää lapsen eroon liittyvää kiukkua ja ikävää.

4.3 Omahoitaja-käytäntö Nurmilinnun Nupuissa

Tiina Ilander (sosionomi AMK) on tehnyt opinnäytetyönsä omahoitajuuden käynnistämisestä Nurmilinnun päiväkodin pienten ryhmässä, Nupuissa vuonna 2009. Tutkimuksessa on haastateltu Nuppujen työntekijöitä omahoitajuuden käynnistämisen jälkeen ja kokemukset olivat varsin positiivisia.

Työntekijät kokivat, että omahoitajuuden myötä kasvatuskumppanuus on syventynyt ja yhteistyö vanhempien kanssa on muuttunut entistä tiiviimmäksi ja luotettavammaksi. Omahoitajan ja lapsen välinen suhde koetaan syvemmäksi kuin suhde muihin lapsiin, sillä omahoitolasten yksilöllisiä toimintatapoja on opittu tuntemaan ja tätä kautta suhde on muuttunut läheisemmäksi kuin muiden ryhmän lasten kanssa. Omahoitolapsista halutaan myös kertoa enemmän vanhemmille, sillä heistä on enemmän tietoa. Lisäksi lapsen tunteiden ymmärtäminen ja niiden kannattelu on syventynyt omahoitajakäytännön myötä. Työntekijöiden mukaan lapset vaikuttavat rauhallisemmilta ja levollisemmilta, kun aikuiset pysyvät samoina. Haasteita omahoitajuuden toteutumiselle asettaa vuorohoito, sillä omahoitajat eivät esimerkiksi ole aina samaan aikaan paikalla kuin omahoitolapset. (Ilander 2009, 64 - 65, 67, 69 - 71.)

5 TUTKIMUSONGELMA

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kasvatuskumppanuuden toteutumista kahdessa Kouvolaalaisessa päiväkodissa, Jokelan päiväkodissa Valkealan Niinistöissä sekä Nurmilinnun päiväkodissa Kaunisnurmella. Rajasimme tutkimuksen koskemaan molempien päiväkotien alle kolmevuotiaiden lasten ryhmiä, Jokelan päiväkodin Jokusia ja Nurmilinnun päiväkodin Nuppuja. Tarkoituksena oli selvittää sekä vanhempien että päiväkodin kasvattajien näkemykset asiasta. Lisäksi Nurmilinnun päiväkodissa on käytössä omahoitajuus-käytäntö, joten pyrimme selvittämään, onko kasvatuskumppanuuden toteutumisessa eroja päiväkotien välillä, joista toisessa on käytössä omahoitajuus-käytäntö ja toisessa ei.

Tutkimuskysymyksemme ovat seuraavat:

Miten kasvatuskumppanuus toteutuu Jokelan ja Nurmilinnun päiväkodeissa alle kolmevuotiaiden ryhmässä vanhempien ja kasvattajien näkökulmasta?

Millaisena Jokelan ja Nurmilinnun päiväkotien alle kolmevuotiaiden ryhmän vanhemmat ja kasvattajat kokevat ryhmän vuorovaikutuksen?

Ovatko Jokelan ja Nurmilinnun päiväkotien alle kolmevuotiaiden ryhmän vanhemmat ja kasvattajat tyytyväisiä tiedonkulkuun?

Ovatko Jokelan ja Nurmilinnun päiväkotien alle kolmevuotiaiden ryhmän vanhemmat ja kasvattajat tyytyväisiä kasvatusyhteistyöhön?

Miten omahoitajuus tukee kasvatuskumppanuuden toteutumista Nurmilinnun Nupuissa?

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

6.1 Tutkimushenkilöt

Tutkimushenkilöinä ovat alle kolmevuotiaiden lasten vanhemmat sekä lasten kasvattajat Jokelan ja Nurmilinnun päiväkodeissa.

Jokelan päiväkotinä on kunnallinen päiväkotinä, jossa on noin 90 lasta. Pienten alle kolmevuotiaiden ryhmässä, Jokusilla, oli tutkimuksen toteutushetkellä kirjoilla 15 lasta. Jokusilla työskentelee neljä aikuista, joista yksi on lastentarhanopettaja, kaksi lastenhoitajaa ja yksi avustaja. Jokelan päiväkotinä sijaitsee Kouvolan alueella Valkealan Niinistössä, noin kahdeksan kilometrin päässä Kouvolan keskustasta.

Nurmilinnun päiväkotinä on kunnallinen päiväkotinä, jossa on 79 paikkaa. Se tarjoaa vuoropäivähoidon kello 5.30 - 22.00 välisenä aikana. Alle kolmevuotiaiden ryhmässä, Nupuissa, oli tutkimuksen toteutushetkellä 15 lasta. Nupuissa työskentelee 4 aikuista.

Päiväkodissa on käytössä omahoitajuus. Nurmilinnun päiväkotiki sijaitsee Kouvolan keskustan tuntumassa, Kaunisnurmen kaupunginosassa.

6.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmämme on pääasiassa määrällinen eli kvantitatiivinen, sillä keräämämme tutkimusaineisto on suurelta osin numeerisessa muodossa. Määrällinen tutkimus antaa yleisen kuvan muuttujien välisistä suhteista ja eroista. Se vastaa kysymykseen kuinka paljon tai miten usein. Määrällinen tutkimusmenetelmä on tutkimustapa, jossa tietoa tarkastellaan numeerisesti. Tutkija saa tutkimustiedon numeroina tai hän ryhmittelee laadullisen aineiston numeeriseen muotoon. Tutkija tulkitsee ja selittää olennaisen numerotiedon sanallisesti. Hän kuvaa, millä tavalla eri asiat liittyvät toisiinsa tai eroavat toistensa suhteen. (Vilkkä 2007, 13 - 14.)

Henkilöitä koskevien asioiden tutkiminen määrällisellä tutkimuksella on mahdollista siten, että tutkittavat asiat muutetaan rakenteellisesti eli operationalisoidaan ja strukturoidaan. Operationalisointi tarkoittaa teoreettisten ja käsitteellisten asioiden muuttamista sellaiseen muotoon, että asian voi ymmärtää arkiymmärryksellä. Strukturointi tarkoittaa sitä, että tutkittava asia ja sen ominaisuudet suunnitellaan ja vakioidaan. Strukturoinnissa tutkittavat asiat vakioidaan lomakkeeseen kysymyksiksi ja vaihtoehtoiksi niin, että kaikki ymmärtävät kysymyksen samalla tavalla ja kysymykset voidaan kysyä kaikilta vastaajilta samalla tavalla. (Vilkkä 2007, 14 - 15.)

Tutkimuksemme on myös osittain laadullinen eli kvalitatiivinen, koska kerätty aineisto on sisällöltään laadullista. Laadullisen tutkimuksen yleisimpiä aineistonkeruumenetelmiä ovat kysely, havainnointi ja haastattelu. Niitä voidaan käyttää joko vaihtoehtoisina, rinnakkain tai eri tavoin yhdisteltynä. Edellä luetellut aineistonkeruumenetelmät eivät ole vain laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Niitä voidaan käyttää myös kerätessä määrällisen tutkimuksen aineistoja. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73.) Kyselylomakkeiden kysymykset ovat sisällöltään laadullisia, mutta vastausten käsittelyn helpottamiseksi olemme laatineet vastausvaihtoehdot numeeriseen muotoon.

Lisäksi opinnäytetyömme on vertaileva tutkimus Nurmilinnun ja Jokelan päiväkodin välillä sekä vanhempien ja kasvattajien välillä. Vertailevan tutkimuksen tavoite on vertailla samanlaisia ihmisiä koskevia asioita eri paikoissa. Vertailussa on tavoitteena tuoda selkeämmin esille asioiden välisiä eroja. (Vilka 2007, 21.)

6.3 Kyselylomakkeen laatiminen

Laadimme kyselylomakkeen kolmessa vaiheessa. Ensimmäinen versio lomakkeesta syntyi suurelta osin kasvatuskumppanuuden teorian pohjalta. Alkuperäinen tutkimuksemme aihe oli kasvatuskumppanuuden toteutuminen Jokelan ja Nurmilinnun päiväkodeissa, eikä aihetta ollut rajattu mihinkään yksittäiseen ryhmään päiväkodissa. Lomakkeen ensimmäisen version kysymyksillä pyrimme kartoittamaan yleisesti kasvatuskumppanuuden toteutumista. Totesimme kuitenkin, että ilman työn rajaamista johonkin tiettyyn ryhmään kattavan ja hyödyllisen kyselylomakkeen laatiminen oli hyvin haastavaa ja kysymykset muotoutuivat varsin ympäröiviksi.

Tutkimuksen selkeyttämiseksi päätimme rajata tutkimuksen aiheen niin, että selvittäisimme kasvatuskumppanuuden toteutumista alle kolmevuotiaiden ryhmässä Jokelan ja Nurmilinnun päiväkodeissa. Näin pystyimme tarkentamaan kyselylomakkeen kysymyksiä koskemaan pienten lasten arkeen liittyviä kasvatustilanteita. Ajattelimme, että pienten lasten ollessa kyseessä olisi ensisijaisesti keskityttävä vanhemman ja kasvattajan väliseen vuorovaikutukseen ja erityisesti arjen vuorovaikutustilanteisiin.

Tältä pohjalta laadimme teoriataustaan tukeutuen uuden version kyselylomakkeesta. Tämän version esittelimme suunnitelmaseminaarissa. Hyödynsimme toisen version laatimisessa omia kokemuksiamme päiväkotimaailmasta. Pohdimme muun muassa, mitä arjen toimintoja ja tapahtumia vanhempien ja kasvattajien välisessä vuorovaikutuksessa olisi oleellista nostaa esiin. Tutkimme myös muutamaa aiempaa vastaavasta aiheesta tehtyä opinnäytetyötä ja niissä käytettyjä lomakkeita sekä erityisesti sitä, millaisia vastausvaihtoehtoja lomakkeissa oli käytetty.

Kolmas versio lomakkeesta oli lopullinen versio. Kysymysten aiheet pysyivät suurelta osin samoina kuin toisessa versiossa, mutta muotoilimme niitä selkeämpään muotoon.

Laadimme myös yhtenevät vastausvaihtoehdot kaikkiin kysymyksiin lukuun ottamatta taustakartoitusta. Tämä selkeytti sekä kysymyksiin vastaamista että tulosten käsittelyä. Kysymykset laadittiin minä-muotoon, jotta kysymykset olisi mahdollisimman helppo ymmärtää oikein ja niihin olisi helppo vastata.

Lopullisesta kyselylomakkeesta laadimme kaksi erilaista versiota vanhemmille (liite 3; liite 4). Toisessa versiossa (liite 4) oli muutama kysymys omahoitajuudesta Nurmilinnun päiväkodin vanhemmille. Muuten lomakkeet vastasivat toisiaan. Näistä lomakkeista muokkasimme kasvattajien lomakkeet (liite 5; liite 6), joissa taustakartoitus oli erilainen. Varsinaiset kysymykset muokattiin sellaiseen muotoon, että saimme selville kasvattajien näkökulman samoihin asioihin, joita kysyimme vanhemmilta.

Lopuksi laadimme saatekirjeet (liite 1; liite 2) sekä vanhempien että kasvattajien lomakkeisiin. Saatekirjeessä selvitimme lyhyesti, mitä olemme ja millaista tutkimusta teemme. Mainitsimme, että olimme saaneet tutkimusluvan varhaiskasvatuspäällikkö Helena Kuusistolta. Kirjeen loppuun lisäsimme yhteystietomme ja kerroimme vastavamme mielellämme kysymyksiin ja tiedusteluihin tutkimuksestamme. Vanhempien saatekirjeeseen lisäsimme omien yhteystietojemme lisäksi päiväkodin johtajan nimen ja allekirjoituksen sen mukaan, kumpaan päiväkotiin kirje oli menossa. Tällä toivoimme pystyvämme lisäämään vastaajien aktiivisuutta, kun myös päiväkodin johtaja tukee tutkimusta.

Annoimme kyselylomakkeet esiluettaviksi sekä Jokelan että Nurmilinnun päiväkodin johtajalle. Lisäksi eräs Jokelan päiväkodin kasvattajista luki lomakkeet etukäteen. Saimme kyselylomakkeille hyväksynnän, jonka jälkeen toimitimme lomakkeet päiväkodeille jaettavaksi.

6.3.1 Taustakartoitus

Halusimme kartoittaa lomakkeessa ensimmäiseksi vastaajan taustoja. Pyrimme kysymään hyvin tiiviisti kyselyn kannalta oleellisia tietoja, jottei vastaaja turhautuisi kyselyyn heti alkumetreillä.

Koska vertailimme tuloksia äitien ja isien välillä, ensimmäiseksi kysyimme, onko vastaaja äiti, isä vai lapsen muu huoltaja. Lapsen kehitysvaiheen ja siihen liittyvien tarpeiden sekä näiden kasvatuskumppanuudelle asettamien vaatimusten kartoittamiseksi kysyimme lapsen ikää. Kasvatuskumppanuuden rakentumiseen vaikuttaa, kuinka kauan ja kuinka usein vanhemmat ovat olleet tekemisissä päiväkodin työntekijöiden kanssa, joten tiedustelimme, kuinka kauan lapsi on ollut nykyisessä päiväkodissaan ja keskimäärin kuinka monta päivää viikossa. Päiväkotiin tutustuminen on tärkeä osa kasvatuskumppanuuden muodostumisessa ja siksi kysyimme, oliko vanhempi käynyt tutustumassa päiväkotiin lapsen kanssa ennen päivähoiton aloittamista. Nurmilinnun päiväkodista kysyimme lisäksi, oliko lapsen omahoitaja ottanut vanhemman ja lapsen vastaan, sillä tämä on omahoitajuussuhteen muodostumisen kannalta tärkeää.

Kasvattajien taustasta halusimme kartoittaa vastaajan koulutustaustan ja ammattinimikkeen, jolla kasvattaja tällä hetkellä työskentelee. Näin pystyisimme arvioimaan mahdollisen yhteyden vastaajan koulutuksen ja vastauksien välillä, mikäli vastauksissa nousisi esiin huomattavia eroja. Tähän liittyen tiedustelimme myös kasvattajan työkokemusta alalta. Selvitimme nykyisessä päiväkodissa työskentelyaikaa, jotta saisimme käsityksen siitä, onko kasvattaja työskennellyt samojen vanhempien kanssa jo pitkään vai vasta vähän aikaa. Tällä voi olla vaikutusta kasvatuskumppanuuden muodostumiseen ja luottamuksen syntymiseen. Kysyimme vielä kasvatuskumppanuutta ja vanhemmuutta tukeviin koulutuksiin (kasvatuskumppanuuskoulutus sekä niin sanottu vavu-koulutus eli varhaisen vuorovaikutuksen koulutus) osallistumisesta. Oletimme, että tällaisilla koulutuksilla saattaisi olla vaikutusta kasvattajan näkemyksiin.

6.3.2 Teemojen mukaiset kysymykset

Kaikki kyselylomakkeen kysymykset laadittiin kasvatuskumppanuuden teoretiedon pohjalta. Niillä pyrittiin vastaamaan tutkimuksen pääongelmaan: Miten kasvatuskumppanuus toteutuu Jokelan ja Nurmilinnun päiväkodeissa alle kolmevuotiaiden ryhmässä vanhempien ja kasvattajien näkökulmasta? Lisäksi jaottelimme kasvatuskumppanuuden kolmeen eri teemaan, jotka korostuvat erityisesti opinnäytetyössämme. Tämä selkeytti tulosten käsittelyä. Teemat ovat vuorovaikutus, tiedonkulku ja

kasvatus. Näiden teemojen lisäksi käsitelimme omahoitajuutta Nurmilinnun päiväkodissa.

Vuorovaikutus-teeman kysymyksillä pyrittiin vastaamaan tutkimuskysymykseen: Millaisena Jokelan ja Nurmilinnun päiväkotien alle kolmevuotiaiden ryhmän vanhemmat ja kasvattajat kokevat ryhmän vuorovaikutuksen? Vuorovaikutus-teeman kysymyksiä olivat Jokelan päiväkodin vanhempien lomakkeessa (liite 3) kysymykset 6 - 9 ja 12 - 16 ja Nurmilinnun päiväkodin vanhempien lomakkeessa (liite 4) 7 - 10 ja 13 - 17. Kasvattajien lomakkeessa (liite 5; liite 6) vuorovaikutus-teeman kysymyksiä olivat kysymykset 5 - 8 ja 11 - 15.

Tiedonkulku-teeman kysymyksillä pyrittiin vastaamaan tutkimuskysymykseen: Ovatko Jokelan ja Nurmilinnun päiväkotien alle kolmevuotiaiden ryhmän vanhemmat ja kasvattajat tyytyväisiä tiedonkulkuun? Tiedonkulku-teeman kysymyksiä olivat Jokelan päiväkodin vanhempien lomakkeessa kysymykset 10 - 11 ja Nurmilinnun päiväkodin vanhempien lomakkeessa kysymykset 11 - 12. Kasvattajien lomakkeessa tiedonkulku-teeman kysymyksiä olivat kysymykset 9 - 10.

Kasvatus-teeman kysymyksillä pyrittiin vastaamaan tutkimuskysymykseen: Ovatko Jokelan ja Nurmilinnun päiväkotien alle kolmevuotiaiden ryhmän vanhemmat ja kasvattajat tyytyväisiä kasvatusyhteistyöhön? Kasvatus-teeman kysymyksiä olivat Jokelan päiväkodin vanhempien lomakkeessa kysymykset 17 - 22 ja Nurmilinnun päiväkodin vanhempien lomakkeessa kysymykset 18 - 23. Kasvattajien lomakkeessa kasvatus-teeman kysymyksiä olivat kysymykset 16 - 21.

Omahoitajuus-teeman kysymyksillä pyrittiin vastaamaan tutkimuskysymykseen: Miten omahoitajuus tukee kasvatuskumppanuuden toteutumista Nurmilinnun Nupuissa? Omahoitajuus-teeman kysymyksiä olivat Nurmilinnun päiväkodin vanhempien lomakkeessa kysymykset 24 - 26 ja kasvattajien lomakkeessa 13 ja 22 - 25.

6.4 Tiedonkeruu

Loppuvuodesta 2010 luonnostelimme alustavan opinnäytetyöaiheen ja saimme kaksi päiväkotia kiinnostumaan aiheesta. Sovimme päiväkotien kanssa suullisesti tutkimuksen tekemisestä ja saimme varhaiskasvatuspäälliköltä, Helena Kuusistolta, alustavan tutkimusluvan. Tammikuussa 2011 haimme aiheenvahvistusta ja lähetimme varhaiskasvatuspäällikölle virallisen tutkimuslupa-anomuksen. Helmikuussa aloimme kirjoittaa teoriaa ja valitsimme tiedonkeruumenetelmäksemme kyselylomakkeen. Maaliskuussa jatkoimme teorian kirjoittamista ja luonnostelimme kyselylomakkeet. Saimme varhaiskasvatuspäälliköltä luvan tutkimuksen tekemiseen ja tapasimme ohjaavan opettajamme työn tiimoilta. Tutkimussuunnitelman teimme maaliskuussa. Tutkimussuunnitelmaseminaari oli maaliskuun lopussa. Lopullinen kyselylomake valmistui huhtikuun lopulla ja aineiston keräsimme kyselylomakkeilla toukokuussa 2011.

Toimitimme vanhempien kyselylomakkeet saatekirjeineen päiväkodin kasvattajille, jotka jakoivat ne henkilökohtaisesti lasten vanhemmille selvittäen samalla lyhyesti tutkimusta. Lomakkeet jaettiin henkilökohtaisesti, jotta tutkimuksen tarkoitusta voitiin selvittää vanhemmille. Näin pyrittiin mahdollisimman korkeaan vastausprosenttiin. Toimitimme myös kasvattajien lomakkeet päiväkodeille. Annoimme vastausaikaa kaksi viikkoa.

Molemmissa päiväkodeissa oli lomakkeiden palautusta varten suljetut palautuslaatikot, johon vanhemmat saattoivat palauttaa lomakkeensa luottamuksellisesti. Myös kasvattajat palauttivat omat lomakkeensa samaan palautuslaatikkoon. Kävimme nou-tamassa palautuslaatikot lomakkeineen päiväkodeilta palautusajan umpeuduttua.

Jaoimme kaksi kyselylomaketta kaikkien ryhmän lasten perheisiin, jotta sekä äiti että isä voisivat täyttää oman lomakkeensa. Yhteensä molempiin päiväkoteihin jaoimme 58 lomaketta, Nurmilinnun päiväkotiin 30 lomaketta ja Jokelan päiväkotiin 28 lomaketta. Kasvattajien lomakkeet jaoimme molempien ryhmien kaikille työntekijöille. Niitä jaettiin yhteensä kahdeksan, molempiin päiväkoteihin neljä.

6.5 Tutkimusaineiston käsittely

Syötimme kyselylomakkeilla kerätyn aineiston SPSS-ohjelmistoon toukokuussa ja avasimme vastauksia kesän aikana. Elo-syyskuussa kirjoitimme teoriaa ja etsimme lisää lähteitä. Lisäksi analysoimme SPSS-ohjelmiston avulla kyselylomakkeiden tuloksia ja kirjoitimme omaa pohdintaa tutkimuksen tuloksista. Puuttuvat havainnot korvasimme kyseisen kysymyksen vastausten keskiarvolla (Metsämuuronen 2000, 20). Tulosten alustavaa tarkastelua varten selvitimme ohjelman avulla vastausten keskiarvot, frekvenssit ja prosentit.

Selvitimme vastaajien kokonaismielipiteitä vuorovaikutuksesta, tiedonkulusta ja kasvatusyhteistyöstä yhdistämällä näihin aihealueisiin liittyvät muuttujat summamuuttujiksi. Niiden tarkoituksena oli tiivistää yhteen muuttujaan useamman samankaltaista ominaisuutta mittaavan muuttujan sisältämä tieto (Nummenmaa 2004, 151).

Pearsonin korrelaation avulla selvitimme muuttujien välisiä yhteyksiä. Selvitimme yhteyksiä teemoittain. Jotta saimme korrelaatiotaulukot lisättyä tekstiin, jouduimme jakamaan vuorovaikutus- ja kasvatusyhteistyö-teeman kahteen eri taulukkoon. Kokonaisuudessaan taulukot löytyvät liitteistä (Liite 13; Liite 14).

Käytimme aineiston käsittelyssä myös välimatka- ja luokitteluasteikollisen muuttujan ristiintaulukointia teemoittain. Tällä pyrimme selvittämään, oliko päiväkotien vastausten tai isien ja äitien vastausten välillä eroja. Omahoitajuusteemaa emme luonnollisesti voineet ristiintaulukoida, sillä teeman tulokset olivat ainoastaan Nurmilinnun päiväkodista. Myöskään yksittäisen päiväkodin isien ja äitien vastausten eroja emme käsitelleet, sillä vastaajien pienen määrän takia se ei ollut kannattavaa.

Ristiintaulukointi edellytti muuttujan luokittelua sopiviksi luokiksi (Metsämuuronen 2000, 52). Koska ristiintaulukoiden solufrekvenssit olivat niin pieniä, ei riippuvuustestauksen tekeminen ristiintaulukosta ollut mielekästä (ks. Metsämuuronen 2000, 56). Pystyimme kuitenkin havaitsemaan eroja ja yhtäläisyyksiä muuttujien välillä ilman riippuvuustestausta. Ristiintaulukoinnin lisäksi vertailimme vastauksia tarkemmin päiväkotien sekä isien ja äitien välillä frekvenssien ja prosenttien perusteella.

Avointen kysymysten vastaukset analysoimme sisällönanalyysillä. Siinä aineistoa tarkastellaan eritellen, yhtäläisyyksiä ja eroja etsien ja tiivistäen (Tuomi & Sarajärvi 2009, 105).

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

7.1 Vanhempien taustatiedot

Saimme vastauksia yhteensä 35 vanhemmalta, eli vastausprosentti oli 60,3 %. Nurmilinnun päiväkodista lomakkeita palautettiin yhteensä 16, ja siellä vastausprosentti oli 53,3 %. Jokelan päiväkodista vastauksia saatiin 19, ja vastausprosentti oli 67,9 %. Vastauksia saatiin yhteensä 19 lapsen perheeltä, Jokelan päiväkodista kymmenen perhettä vastasi kyselyyn ja Nurmilinnun päiväkodista yhdeksän perhettä. Vastaukset olivat jakautuneet varsin tasaisesti isien ja äitien välillä (taulukko 1).

Taulukko 1. Vanhempien (N=35) ja lapsien (N=19) taustatiedot

	Nurmilinnun päiväkodin Nuput	Jokelan päiväkodin Jokuset
Kumpi vanhemmista on vastannut		
Äidit	9	10
Isät	7	9
Lapsen ikä		
Lapsi alle 18 kk	1	-
Lapsi 18 - 24 kk	7	2
Lapsi yli 24 kk	1	8
Hoidossaoloaika		
Alle 3 kk	1	-
3 - 8 kk	4	1
9 - 12 kk	3	3
yli 12 kk	1	6
Hoitopäiviä viikossa		
5 päivää	4	7
3 - 4 päivää	5	3

Päiväkotien lasten ikäjakauma oli selvästi erilainen. Nurmilinnun Nupuissa suurin osa lapsista oli 18 - 24 kuukauden ikäisiä, kun taas Jokelan Jokusilla lapsista suurin osa oli yli kaksivuotiaita. (Taulukko 1).

Myös siinä, kuinka kauan lapset olivat olleet nykyisessä päiväkodissaan, oli selvästi eroa päiväkotien välillä. Jokusilla vastanneiden vanhempien lapsista suurin osa oli ollut vastaushetkellä Jokelan päiväkodissa yli vuoden ja ainoastaan yksi lapsi alle yhdeksän kuukautta. Nuppujen lapsista lähes kaikki olivat olleet Nurmilinnun päiväkodissa alle vuoden ja heistä suurin osa alle yhdeksän kuukautta. (Taulukko 1.)

Kaikki vastanneiden vanhempien lapset olivat hoidossa säännöllisesti, kolmesta viiteen päivää viikossa. Nuppujen lapsista hieman suurempi osa oli päiväkodissa kolmesta neljään päivään viikossa. Jokusilla taas suurin osa lapsista oli hoidossa viisi päivää viikossa. (Taulukko 1.)

Lähes kaikki vastanneiden vanhempien lapset niin Nuppujen kuin Jokustenkin ryhmästä olivat käyneet tutustumassa päiväkotiin toisen tai molempien vanhempiensa kanssa ennen hoidon aloittamista.

7.2 Kasvattajien taustatiedot

Nurmilinnun päiväkodista kolme työntekijää vastasi kyselyyn, Jokelan päiväkodista lomakkeen täyttivät kaikki neljä työntekijää. Näistä vastauksia saatiin siis yhteensä seitsemän ja vastausprosentti oli 87,5 %.

Taulukko 2. Kasvattajien (N=7) taustatiedot

	Nurmilinnun päiväkodin Nuput	Jokelan päiväkodin Jokuset
Koulutus / ammattinimike		
Päivähoitaja / lastenhoitaja	3	2
Lähihoitaja	-	1
Lastentarhanopettaja	-	1
Työskennellyt alalla		
0 - 5 vuotta	-	2
6 - 15 vuotta	1	-
Yli 15 vuotta	2	2
Työskennellyt nykyisessä päiväkodissa		
Alle 2 vuotta	-	2
2 - 10 vuotta	3	-
Yli 10 vuotta	-	2

Nurmilinnun päiväkodin Nuppujen kasvattajista kaikki vastanneet olivat ammattinimikkeeltään päivähoitajia tai lastenhoitajia. Jokelan päiväkodin Jokusten kasvattajien koulutustausta oli monipuolisempi. (Taulukko 2.)

Myös alan työkokemuksessa oli eroja ryhmien välillä. Jokusten kasvattajista puolet oli työskennellyt alalla jo pitkään ja puolet oli vasta uransa alkutaipaleella. Sen sijaan kaikilla Nuppujen kasvattajilla oli alan työkokemusta vähintään kuusi vuotta. Työkokemus nykyisestä päiväkodista jakautui samalla tavalla ryhmien välillä niin, että Jokusilla kasvattajista puolet oli aika uusia työntekijöitä ja puolet työskennelleet päiväkodissa jo pidempään, kun taas Nupuissa kaikki kasvattajat olivat työskennelleet nykyisessä päiväkodissa kahdesta kymmeneen vuotta. (Taulukko 2.)

Nuppujen kasvattajat olivat käyneet enemmän kasvatuskumppanuutta tukevia koulutuksia kuin Jokusten kasvattajat. Kasvatuskumppanuuskoulutus oli ainoastaan Nuppujen yhdellä kasvattajalla, Jokusilla kyseistä koulutusta ei ollut kenelläkään. Varhaisen

vuorovaikutuksen –koulutus sen sijaan oli Nuppujen kaikilla kasvattajilla, mutta Joku-
silla ainoastaan yhdellä kasvattajalla.

7.3 Kasvatuskumppanuuden toteutuminen

Sekä vanhemmat että kasvattajat olivat pääasiassa vastanneet kaikkiin kyselylomak-
keen kysymyksiin. Vanhempien lomakkeissa eniten käytettyjä vastausvaihtoehtoja
olivat ”jokseenkin samaa mieltä” ja ”täysin samaa mieltä”. Kasvattajat puolestaan oli-
vat vastanneet eniten vaihtoehtoa ”jokseenkin samaa mieltä”. Vanhempien sekä kas-
vattajien lomakkeissa vähiten oli käytetty vaihtoehtoa ”täysin eri mieltä”.

Kaiken kaikkiaan vanhemmat olivat tyytyväisiä kasvatuskumppanuuden toteutumi-
seen. Vanhemmat olivat tyytyväisimpiä ryhmän ilmapiirin myönteisyyteen sekä VA-
SU-keskusteluiden hyötyihin yhteistyön kehittymiselle ja luottamuksen syntymiselle.
Oppimisesta, ohjatusta toiminnasta sekä siirtymistä tiedottamisen ohella vanhemmat
olivat vähiten tyytyväisiä keskusteluiden määrään sekä lapsen hoidosta ja kasvatuk-
sesta että varhaiskasvatussuunnitelmasta. Nämä olivat jakaneet myös eniten mielipi-
teitä vanhempien keskuudessa.

Myös kasvattajat olivat pääasiassa tyytyväisiä kasvatuskumppanuuden toteutumiseen.
Tyytyväisimpiä kasvattajat olivat VASU-keskusteluiden hyötyihin sekä omaan aitoon
kiinnostukseensa perheiden asioista. Tyytymättömmimpiä kasvattajat olivat keskus-
teluiden määrään varhaiskasvatussuunnitelmasta. Eniten mielipiteitä kasvattajien kes-
kuudessa jakoivat henkilökunnan riittävyys ja ryhmän ilmapiirin kiireettömyys.

Seuraavissa taulukoissa on selvitetty vastaajien mielipiteitä kasvatuskumppanuuden
toteutumisesta yhteenlaskettujen muuttujien eli summamuuttujien avulla. Summa-
muuttujia ovat vuorovaikutus, tiedonkulku ja kasvatusyhteistyö.

Taulukko 3. Vanhempien (N=35) käsitykset vuorovaikutuksesta, tiedonkulusta ja kasvatusyhteistyöstä

	Täysin samaa mieltä fr / %	Jokseenkin samaa mieltä fr / %	Jokseenkin eri miel- tä fr / %	Täysin eri mieltä fr / %
Vuorovaikutus	20 / 57,1 %	10 / 28,6 %	5 / 14,3 %	-
Tiedonkulku	8 / 22,9 %	24 / 68,6 %	3 / 8,6 %	-
Kasvatus	14 / 40 %	20 / 57,1 %	1 / 2,9 %	-

Vanhemmat olivat tyytyväisiä kasvatuskumppanuuden toteutumiseen niin Jokelan kuin Nurmilinnun päiväkodissa. Tyytyväisimpiä vanhemmat olivat vuorovaikutukseen kasvattajien kanssa, tosin se on jakanut myös eniten mielipiteitä. Vanhemmat olivat hieman tyytymättömämpiä tiedonkulkuun kuin vuorovaikutukseen ja kasvatusyhteistyöhön. (Taulukko 3.)

Taulukko 4. Kasvattajien (N=7) käsitykset vuorovaikutuksesta, tiedonkulusta ja kasvatusyhteistyöstä

	Täysin samaa mieltä fr / %	Jokseenkin samaa mieltä fr / %	Jokseenkin eri miel- tä fr / %	Täysin eri mieltä fr / %
Vuorovaikutus	2 / 28,6 %	5 / 71,4 %	-	-
Tiedonkulku	-	7 / 100 %	-	-
Kasvatus	-	7 / 100 %	-	-

Myös kasvattajat olivat varsin tyytyväisiä kasvatuskumppanuuden toteutumiseen. Kuten vanhemmatkin, kasvattajat olivat tyytyväisimpiä vuorovaikutukseen vanhempien kanssa. Tiedonkulkuun ja kasvatusyhteistyöhön kasvattajat olivat yhtä tyytyväisiä. (Taulukko 4.)

7.4 Vanhempien ja kasvattajien tyytyväisyys vuorovaikutukseen kodin ja päiväkodin välillä

Molempien päiväkotien vanhemmat olivat pääasiassa tyytyväisiä kasvattajien ja vanhempien väliseen vuorovaikutukseen. Erityisen tyytyväisiä vanhemmat olivat ryhmien ilmapiiriin myönteisyyteen, vanhemman ja kasvattajan väliseen luottamukseen sekä yleisesti yhteistyöhön vanhemman ja kasvattajan välillä. Ryhmän henkilökunnan pysyvyys ja riittävyys jakoivat mielipiteitä vanhempien keskuudessa, mutta suurin osa vanhemmista oli kuitenkin tyytyväisiä myös näihin. Lisäksi vanhemmat kokivat, että kasvattajilla oli heille hieman enemmän aikaa kuin heillä kasvattajille. (Liite 7.)

Myös kasvattajat olivat pääasiassa tyytyväisiä vuorovaikutukseen vanhempien ja kasvattajien välillä. Kasvattajien mielipiteet olivat varsin yhteneväisiä keskenään, lukuun ottamatta ryhmän henkilökunnan riittävyyttä ja ilmapiiriin kiireettömyyttä. Erityisesti työntekijät kokivat olevansa aidosti kiinnostuneita perheiden asioista. Vanhemmista työntekijöiden aitoon kiinnostukseen uskoi vain hieman yli puolet. Vanhempien tapaan kasvattajat olivat tyytyväisiä luottamukseen ja yhteistyöhön vanhempien kanssa. Myös ryhmän ilmapiiriin kasvattajat kokivat myönteiseksi. (Liite 8.)

7.5 Vanhempien ja kasvattajien tyytyväisyys tiedonkulkuun kodin ja päiväkodin välillä

Selvästi suurin osa vanhemmista oli tyytyväisiä tiedonkulkuun vanhempien ja päiväkodin välillä. Erityisesti yleiseen toiminnasta ja tulevista tapahtumista tiedottamiseen vanhemmat olivat hyvin tyytyväisiä. Myös lapsen nukkumisesta ja syömisestä vanhemmat kokivat saavansa riittävästi tietoa. Sen sijaan erityisesti ohjatusta toiminnasta ja siirtymistä tiedottamiseen vanhemmat eivät olleet niin tyytyväisiä. Myös leikkimisestä ja oppimisesta saatavaa tietoa vanhemmat kaipasivat enemmän. (Liite 9.) Eräs Jokusten isä oli perustellut, miksi koki, ettei saa lainkaan tietoa lapsen hoitopäivän tilanteista, näin:

”Äiti hakee lapset illasta. Aamuisin viedessä asioita ei käydä läpi.”

Työntekijöiden kesken mielipiteet tiedonkulusta päiväkodin ja vanhempien välillä jakautuivat varsin tasaisesti ja myös kasvattajat olivat siihen tyytyväisiä. Nukkumisesta

ja syömisestä tiedottamiseen kasvattajat olivat keskimääräistä tyytyväisempiä. Toisaalta oppimisesta, ohjatusta toiminnasta ja siirtymistä tiedottamiseen kasvattajat olivat hieman keskimääräistä tyytymättömämpiä. (Liite 10.)

Kasvattajien vastaukset olivat varsin yhteneviä vanhempien vastausten kanssa, tosin vanhempien mielipiteet olivat jakautuneet enemmän eri vaihtoehtojen välille. Vanhemmat olivat hieman kasvattajia tyytyväisempiä työntekijöiden tiedottamiseen toiminnasta ja tulevista tapahtumista.

7.6 Vanhempien ja kasvattajien tyytyväisyys kasvatusyhteistyöhön

Suurin osa vanhemmista oli tyytyväisiä kasvatukseen. Vanhemmat kokivat saavansa hyvin apua erilaisiin kasvatustilanteisiin päiväkodin kasvattajilta. Selkeästi suurin osa vanhemmista koki myös VASU-keskustelut hyödyllisiksi. Lapsen hoidosta ja kasvatuksesta sekä varhaiskasvatussuunnitelmasta keskusteleminen jakoivat mielipiteitä vanhempien keskuudessa, samoin kodin sääntöjen ja rajojen huomioiminen lapsen hoidossa. Kaikki vanhemmat eivät kokeneet keskustelelevansa riittävästi lapsensa asioista. (Liite 11.) Eräs Jokusten äiti on perustellut, miksi koki, ettei kodin sääntöjä ja rajoja huomioida lainkaan lapsen hoidossa, näin:

”Eihän päiväkotit voi huomioida jokaisen kodin sääntöjä. Päiväkodissa tuleekin olla omat säännöt, kun isommat ryhmät lapsia, kotona jokaisella omat tavat ja säännöt.”

Kasvattajien näkemykset kasvatukseen liittyen noudattelivat pääpiirteittäin samoja linjoja vanhempien näkemysten kanssa ja myös kasvattajat olivat kasvatukseen varsin tyytyväisiä. Kasvattajat kokivat vanhempien tapaan VASU-keskustelut hyödyllisiksi niin kasvatukseen, yhteistyön kehittämiseen kuin luottamuksen syntymisenkin kannalta. Kasvattajat olivat myös tyytyväisiä vanhemmille tarjoamaansa apuun erilaisiin kasvatustilanteisiin liittyen. (Liite 12.) Eräs kasvattaja tosin mietti, onko tarjotusta avusta vanhemmille aina hyötyä:

”Kyseisistä aiheista kyllä keskustellaan, mutta onko vanhemmille apua?”

Rajojen asettamisessa kasvattajat kokivat auttavansa vanhempia hieman muita kasvatustilanteita enemmän. Kasvattajat eivät olleet tyytyväisiä keskustelujen määrään vanhempien ja kasvattajien välillä. He kuitenkin kokivat, että vanhempien toiveet sekä kodin säännöt ja rajat pystytään huomiomaan lapsen kasvatuksessa. (Liite 12.) Eräs kasvattaja kuitenkin muistutti, että:

”Pk:n linjasta poikkeavia sääntöjä vaikea toteuttaa.”

7.7 Miten omahoitajuus tukee kasvatuskumppanuuden toteutumista Nurmilinnun Nupuissa

Omahoitaja-menetelmään liittyviin kysymyksiin vastasivat vain Nurmilinnun päiväkodin alle kolmivuotiaiden lasten vanhemmat (N=16) sekä ryhmän kasvattajat (N=3). Vanhemmille suunnatussa lomakkeessa (liite 4) omahoitajuutta käsiteltiin kysymyksissä 6 ja 24 - 26. Kasvattajille suunnatussa lomakkeessa (liite 6) vastaavia asioita kysyttiin kysymyksissä 13a ja 22 - 25. Lisäksi käsittelemme tässä osiossa Jokelan vanhemmille (N=19) ja kasvattajille (N=4) suunnattua kysymystä, joka on vanhempien lomakkeessa (liite 3) kysymys 23 ja kasvattajien lomakkeessa (liite 5) kysymys 22.

11 vanhempaa (68,8 %) kertoi tutustuneensa päiväkotiin lapsensa kanssa ennen hoidon aloitusta ja tavanneensa tällöin lapsen tulevan omahoitajan. Vaikka osa vanhemmista ei ollutkaan tutustunut etukäteen päiväkotiin ja tulevaan omahoitajaan, he kaikki olivat yhtä mieltä siitä, että omahoitajasta on ollut hyötyä lapselle. Erityisesti vanhemmat kokivat, että omahoitajasta on ollut hyötyä lapsen sopeutumisessa päiväkotiin ja turvallisuuden tunteen luomisessa lapselle:

”Omahoitajuus mahdollistaa luottamuksellisen asiakassuhteen syntymisen sekä helpottaa lapsen viemistä/jäämistä/olemista päiväkodissa. Pieni lapsi tarvitsee turvallisen aikuisen, johon kiinnittyä.”

Eräs Nuppujen vanhempi totesikin, että omahoitajasta on hyötyä:

”Hoidon aloituksen yhteydessä ja arkipäivän rutiinien tiedottamisessa ja ihan kaikesa.”

Lisäksi vanhempien vastauksista nousi esiin, että heidän mielestään omahoitaja tuntee heidän lapsensa parhaiten:

”Omahoitaja on ottanut lapsemme asiat enemmän omakseen kuin ei-omahoitajat.”

”Tuttu ja turvallinen. Tuntee paremmin kuin muut, myös erityispiirteet.”

”Lapsi saa turvaa omahoitajalta ja hänen kanssaan on helppo keskustella lapseen liittyvistä asioista, koska hän voi keskittyä paremmin omahoidossa olevaan lapseen (verrattuna suuren ryhmän yksittäiseen lapseen).”

14 vanhempaa (87,6 %) oli saanut mahdollisuuden keskustella hoidon aloittamiseen liittyvistä tunteista ja ajatuksista lapsen omahoitajan kanssa. Kysyimme myös Jokelan päiväkodin vanhemmille suunnatussa kyselylomakkeessa mahdollisuutta keskustella hoidon aloittamiseen liittyvistä tunteista ja ajatuksista henkilökunnan kanssa. Jokelan päiväkodin vanhemmista 15 (78,9 %) oli saanut mahdollisuuden keskustella tunteistaan ja ajatuksistaan. Jokelassa kuitenkin kaksi vanhempaa kertoi, ettei ollut saanut mahdollisuutta keskusteluun. Nurmilinnun ja Jokelan kasvattajat totesivat, että he olivat pääasiassa tarjonneet vanhemmille mahdollisuuden keskustella hoidon aloittamiseen liittyvistä tunteista ja ajatuksista.

Noin puolet Nurmilinnun vanhemmista totesi, että omahoitajien työvuorojen ja lasten hoitoaikojen yhteensovittaminen aiheuttaa ongelmia, ja puolet totesi, että ongelmia ei aiheudu. Kritiikkiä omahoitajuudelle tuli erityisesti siitä, että tiedon välittyminen riippuu siitä, pääseekö vanhempi puheisiin lapsensa omahoitajan kanssa vai ei:

” Jos työntekijät ehtisivät juttelemaan keskenään enemmän lapsen asioista, niin tieto olisi paremmin saatavilla. Ettei ainoastaan omahoitajalla. ”

”Harvoin tavattavissa (vuorohoito).”

Toisin kuin vanhemmat, kasvattajat puolestaan mainitsivat, että työntekijöiden vuorojen ja omien lasten hoitoaikojen yhteensovittaminen aiheuttaa ongelmia. Kasvattajat kertoivat myös, että vuorohoito asettaa haasteita omahoitajuuden toteuttamiselle:

”Kahden vuoroja tekevän vuorot sotkevat pakkaa.”

”Vuorohoito asettaa omat rajoituksensa ja haasteensa.”

Kasvattajien kokemukset omahoitajuudesta olivat pääosin positiivisia ja suurin osa kasvattajista koki myös oman työmotivaationsa parantuvan. Kaikki alle kolmivuotiaiden ryhmän kasvattajat kertoivat, että heidän ja ”omien” lasten vanhempien välillä vallitsee keskinäinen luottamus. Lisäksi kaikki totesivat, että omahoitajuudesta on hyötyä ryhmässä:

”Toteutuessa näkee lapsista huokuvan hyvän ja rauhallisen olon”.

”Motivaatio lasten kaikenpuoliseen hyvinvointiin yhdessä vanhempien kanssa kasvaa”.

”Toimii tällaisenaan hyvin. Erinomainen tapa toimia.”

”Myös oma motivaatio ja työnilo nousee, kun työtään pääsee/voi toteuttaa hyvin.”

7.8 Vanhempien toiveita kasvatuskumppanuudelle

Jokelan päiväkodin vanhempien avoimien vastausten mukaan vanhemmat ovat pääasiassa hyvin tyytyväisiä yhteistyöhön kasvattajien kanssa. Suurin osa vanhemmista totesikin, että on ollut tyytyväinen toimintaan nykyisellään, eikä muuttaisi siitä mitään:

”Avoimuus ja rehellisyys lapseen liittyvissä asioissa, joka mielestäni onkin toteutunut.”

”Jatketaan samaan malliin.”

”Jos ongelmia/toiveita, otetaan avoimesti yhteyttä. Ei ole ollut ongelma! Kokonaisuutena Jokelan päiväkoti on ollut positiivinen yllätys.”

”Olen ollut tyytyväinen ryhmään ja päiväkotiin. Kaikesta on voitu keskustella avoimesti.”

”Ei erityisiä toiveita. Tyytyväisiä ollaan oltu nykyisiin käytäntöihin.”

”Olemme olleet kokonaisuudessaan tyytyväisiä lapsemme saamaan hoitoon.”

Muutammat Jokusten vanhemmat ovat maininneet myös kehitystoiveita yhteistyölle sekä kritisoineet joitakin päiväkodin käytäntöjä:

”Jos jotain toivoa voi, vanhempien ja työntekijän/työntekijöiden kanssa voisi olla vielä toinen yhteinen keskustelu vuodessa, esim. keväällä toinen ja syksyllä toinen.”

”Henkilökunnan toivoisin kiinnittävän enemmän huomiota käytettävään suomenkielen, kun kielletään lapsia. Usein kuulee ”ei voi tehdä jotain”, kun ”ei saa tehdä”. On lapselle ristiriitaista sanoa, ettei voi tehdä tai sanoa jotain, kun justinsa on niin tehnyt/sanonut.”

”Tutkimusten mukaan työntekijöiden vaihtuvuus vaikuttaa eniten nimenomaan pikkulasten turvallisuuden tuntoon. Turvallisessa päiväkodissa aikuiset eivät vaihdu jatkuvasti. Meidän ryhmässä on uusi harjoittelija tai muu sijainen miltei joka toinen kuukausi. Harmi, kun tätä tutkimustietoa ei oteta huomioon päätöksenteossa. Yhteistyölle on vaikeata esittää toiveita, kun henkilökunta ei ole pysyvä. Myös kumppanuus-käsite mielestäni edellyttää osapuolten pysyvyyttä.”

Myös Nuppujen vanhemmat antoivat positiivista palautetta yhteistyöstä kasvattajien kanssa:

”Yhteistyö on toimivaa ja joustavaa.”

”Avoimuus, luottamus → toteutuukin jo, jatkakaa samaan malliin.”

Osa Nuppujen vanhemmista esitti kuitenkin toiveita käytännön asioiden hoitamiseksi:

”Voisiko tiedotteet, joita jaetaan laittaa isin tai äidin sähköpostiin?”

”Lapset saa pukea valmiiksi hakua varten, koska helpottaa suuresti (joku vanhemmista oli kuulemma kieltänyt pukemisen). Arjen kiireessä kaikki apu otetaan vastaan ja siitä ollaan todella kiitollisia, vaikka aina ei muista kiittää.”

”Kehityskeskustelut? Tavoitteita ei ollenkaan asetettu. Kukaan ei ole kysynyt kuinka haluan lasta opetettavan.”

7.9 Kasvattajien toiveita kasvatuskumppanuudelle

Jokelan Jokusten kasvattajien esille ottamat kehitystarpeet kasvatuskumppanuudelle liittyivät selkeästi keskusteluihin vanhempien kanssa. Keskusteluille toivottiin enemmän aikaa, niitä toivottiin järjestettävän useammin ja molempien vanhempien aktiivisuutta ja osallistumista keskusteluihin kaivattiin:

”Haku- ja tulotilanteisiin enemmän aikaa ja rauhaa jutella vanhempien kanssa. Vasu-keskustelut vähintään kaksi kertaa vuodessa (alle 3-vuotiaiden kehitys huomattavaa vuoden aikana, joten vasujen päivittäminen todella tärkeää).”

”Molemmat vanhemmat pääsisivät keskusteluihin mukaan. Jotkut vanhemmat voisivat kysellä/ottaa asioita puheeksi enemmän.”

Nurmilinnun Nuppujen kasvattajien toiveet kasvatuskumppanuudelle olivat monipuolisia. Kasvattajat toivoivat muun muassa työyhteisön tukea omahoitajuuden toteuttamiselle, koulutusta sekä aikaa ja mahdollisuuksia kasvatuskumppanuuden toteuttamiselle:

*”Koko talon ja henkilökunnan tuki olisi tarpeen. Työrauha ja kunnioitus sekä ymmärrys alle 3-vuotiaan kehityksellisistä tarpeista sekä merkitys koko elämän jatkajal-
len.”*

” Että suhde lapsiin ja vanhempiin olisi mahdollisimman pysyvä ja pitkäkestoinen. Aikaa toteuttamiseen. Pysyvää henkilökuntaa riittävästi.”

7.10 Vastausten väliset yhteydet

Korrelaation avulla pyrimme selvittämään, oliko eri kysymysten vastausten välillä yhteyttä. Selvitimme korrelaatiot teemoittain: vuorovaikutuksesta (taulukko 5; taulukko 6; liite 13), tiedonkulusta (taulukko 7) sekä kasvatusyhteistyöstä (taulukko 8; taulukko 9; liite 14). Minkään teeman kohdalla ei näyttänyt olevan yhteyttä sillä, kumman päiväkodin lasten vanhemmista oli kyse. Myöskään sillä, oliko vastaaja äiti vai isä, ei näyttänyt olevan yhteyttä vastauksiin.

Taulukko 5. Korrelaatiot vanhempien (N=35) tyytyväisyydestä ryhmään. * = $p < ,05$; ** = $p < ,01$.

	Hlökkunnan pysyvyys	Hlökkunnan riittävyys	Ilmapiirin kiireet- tömyys	Ilmapiirin myönteisyys
Hlökkunnan pysyvyys	1			
Hlökkunnan riittävyys	,39* / ,02	1		
Ilmapiirin kiireet- tömyys	,17 / ,32	,62** / ,00	1	
Ilmapiirin myön- teisyys	,37* / ,03	,50** / ,00	,42* / ,01	1

Vuorovaikutukseen liittyvissä asioissa henkilökunnan riittävyys oli merkittävästi yhteydessä ilmapiirin kiireettömyyteen ($,62^{**}$, $p < ,00$) ja myönteisyyteen ($,50^{**}$, $p < ,00$) (taulukko 5). Lisäksi henkilökunnan riittävyys oli yhteydessä vanhempien tyytyväisyyteen yhteistyöhön kasvattajien kanssa ($,47^{**}$, $p < ,00$). Ryhmän ilmapiirin myönteisyys oli merkittävästi yhteydessä kasvattajien aitoon kiinnostukseen perheitä kohtaan ($,46^{**}$, $p < ,01$). (Liite 13.)

Taulukko 6. Korrelaatiot vanhempien (N=35) tyytyväisyydestä muuhun vuorovaikutukseen. * = $p < ,05$; ** = $p < ,01$.

	Aito kiinnostus	Vanhemmalla aikaa	Kasvattajalla aikaa	Luottamus	Puheeksiotto	Tyytyväisyys yhteistyöhön
Aito kiinnostus	1					
Vanhemmalla aikaa	,34* / ,05	1				
Kasvattajalla aikaa	,34* / ,04	,26 / ,14	1			
Luottamus	,52** / ,00	,16 / ,36	,49** / ,00	1		
Puheeksiotto	,45** / ,01	,09 / ,62	,42* / ,01	,70** / ,00	1	
Tyytyväisyys yhteistyöhön	,67** / ,00	,29 / ,10	,47** / ,00	,52** / ,00	,45** / ,01	1

Vanhempien tyytyväisyys yhteistyöhön kasvattajien kanssa oli merkittävästi yhteydessä kasvattajien aitoon kiinnostukseen ($,67^{**}$, $p < ,00$), luottamukseen vanhempien ja kasvattajien välillä ($,52^{**}$, $p < ,00$), vaikeiden asioiden puheeksiottoon ($,45^{**}$, $p < ,01$) sekä siihen kokivatko vanhemmat, että kasvattajilla on heille aikaa ($,47^{**}$, $p < ,00$) (taulukko 6). Tämän lisäksi tyytyväisyys yhteistyöhön oli merkittävästi yhteydessä ilmapiirin kiireettömyyteen ($,53^{**}$, $p < ,00$) ja myönteisyyteen ($,68^{**}$, $p < ,00$) (liite 13).

Luottamus vanhempien ja kasvattajien välillä oli merkittävästi yhteydessä kasvattajien aitoon kiinnostukseen perheitä kohtaan ($,52^{**}$, $p < ,00$) sekä vanhempien kokemukseen siitä, oliko kasvattajilla heille aikaa ($,49^{**}$, $p < ,00$) (taulukko 6). Luottamus oli yhteydessä myös ilmapiirin myönteisyyteen ($,44^{**}$, $p < ,01$) (liite 13).

Vaikeiden asioiden puheeksiotto oli merkittävästi yhteydessä kasvattajien aitoon kiinnostukseen ($,45^{**}$, $p < ,01$) sekä luottamukseen vanhempien ja työntekijöiden välillä ($,70^{**}$, $p < ,00$) (taulukko 6).

Taulukko 7. Korrelaatiot tiedonkulusta vanhempien (N=35) näkökulmasta. * = $p < ,05$; ** = $p < ,01$.

	Riittävä tiedottaminen	Riittävästi tietoa nukkumisesta	Riittävästi tietoa syömisestä	Riittävästi tietoa leikkimisestä	Riittävästi tietoa oppimisesta	Riittävästi tietoa ohjatusta toiminnasta	Riittävästi tietoa siirtymistä	Riittävästi tietoa mielialasta
Riittävä tiedottaminen	1							
Riittävästi tietoa nukkumisesta	,36* / ,03	1						
Riittävästi tietoa syömisestä	,18 / ,30	,73** / ,00	1					
Riittävästi tietoa leikkimisestä	,57** / ,00	,68** / ,00	,50** / ,00	1				
Riittävästi tietoa oppimisesta	,43** / ,01	,51** / ,00	,36* / ,03	,72** / ,00	1			
Riittävästi tietoa ohjatusta toiminnasta	,39* / ,02	,44** / ,01	,35* / ,04	,65** / ,00	,67** / ,00	1		
Riittävästi tietoa siirtymistä	,41* / ,01	,58** / ,00	,28 / ,11	,66** / ,00	,75** / ,00	,77** / ,00	1	
Riittävästi tietoa mielialasta	,16 / ,35	,32 / ,06	,31 / ,07	,38* / ,02	,52** / ,00	,44** / ,01	,58** / ,00	1

Tiedonkulkuun liittyvillä asioilla oli varsin paljon merkittäviä yhteyksiä keskenään. Riittävä tiedottaminen toiminnasta ja tulevista tapahtumista oli merkittävästi yhteydessä leikkimisestä ($,57^{**}$, $p < ,00$) ja oppimisesta ($,43^{**}$, $p < ,01$) tiedottamiseen. Nukkumisesta tiedottaminen oli merkittävästi yhteydessä syömisestä ($,73^{**}$, $p < ,00$), leikkimisestä ($,68^{**}$, $p < ,00$), oppimisesta ($,51^{**}$, $p < ,00$), ohjatusta toiminnasta ($,44^{**}$, $p < ,01$) sekä siirtymistä ($,58^{**}$, $p < ,00$) tiedottamiseen. Leikkimisestä tiedottaminen oli puolestaan merkittävästi yhteydessä syömisestä ($,50^{**}$, $p < ,00$), oppimisesta ($,72^{**}$, $p < ,00$), ohjatusta toiminnasta ($,65^{**}$, $p < ,00$) sekä siirtymistä ($,66^{**}$, $p < ,00$) tiedottamiseen. (Taulukko 7.)

Oppimisesta tiedottaminen oli merkittävästi yhteydessä ohjatusta toiminnasta ($,67^{**}$, $p < ,00$) ja siirtymistä ($,75^{**}$, $p < ,00$) tiedottamiseen. Ohjatusta toiminnasta ja siirtymistä tiedottaminen olivat myös merkittävästi yhteydessä keskenään ($,77^{**}$, $p < ,00$). Lisäksi lapsen mielialasta tiedottaminen oli merkittävästi yhteydessä oppimisesta ($,52^{**}$, $p < ,00$), ohjatusta toiminnasta ($,44^{**}$, $p < ,01$) sekä siirtymistä ($,58^{**}$, $p < ,00$) tiedottamiseen. (Taulukko 7.)

Taulukko 8. Korrelaatiot kasvatusyhteistyöstä vanhempien (N=35) näkökulmasta. * = $p < ,05$; ** = $p < ,01$.

	Riittävästi keskustelua	Säännöt ja rajat	Vanhemman toiveet	Apua pukemiseen	Apua ruokailuun	Apua nukuttamiseen	Apua rajojen asettamiseen	Apua siisteyskasvatukseen
Riittävästi keskustelua	1							
Säännöt ja rajat	,51** / ,00	1						
Vanhemman toiveet	,44** / ,01	,78** / ,00	1					
Apua pukemiseen	,33 / ,05	,24 / ,17	,05 / ,78	1				
Apua ruokailuun	,30 / ,08	,24 / ,17	,07 / ,69	,95** / ,00	1			
Apua nukuttamiseen	,41* / ,01	,32 / ,06	,17 / ,34	,92** / ,00	,91** / ,00	1		
Apua rajojen asettamiseen	,38* / ,02	,25 / ,15	,12 / ,51	,92** / ,00	,91** / ,00	,87** / ,00	1	
Apua siisteyskasvatukseen	,50** / ,00	,37* / ,03	,25 / ,15	,88** / ,00	,88** / ,00	,85** / ,00	,90** / ,00	1

Kasvatusyhteistyöhön liittyvissä asioissa merkittäviä yhteyksiä ei ollut niin paljon kuin tiedonkulussa. Riittävä keskustelu lapsen kasvatukseen liittyvistä asioista oli merkittävästi yhteydessä kodin sääntöjen ja rajojen ($,51^{**}$, $p < ,00$) sekä vanhempien toiveiden huomioimiseen ($,44^{**}$, $p < ,01$) lapsen hoidossa. (Taulukko 8.) Lisäksi riittävä keskustelu oli yhteydessä avun saamiseen siisteyskasvatukseen liittyvissä asioissa ($,50^{**}$, $p < ,00$) (taulukko 8) sekä riittävään VASU-keskusteluiden määrään ($,56^{**}$, $p < ,00$) (liite 14). Kodin sääntöjen ja rajojen huomioiminen oli merkittävästi yhteydessä

vanhempien toiveiden huomioimiseen ($,78^{**}$, $p < ,00$) lapsen hoidossa. Näiden lisäksi avun saaminen pukemiseen, ruokailuun, nukuttamiseen, rajojen asettamiseen ja siisteyskasvatukseen liittyvissä tilanteissa olivat merkittävästi yhteydessä keskenään.

(Taulukko 8.)

Taulukko 9. Korrelaatiot vanhempien (N=35) näkemyksistä VASU-keskusteluihin liittyen. * = $p < ,05$; ** = $p < ,01$.

	VASU-keskustelut	Hyötyä kasvatukselle	Hyötyä yhteistyölle	Hyötyä luottamukselle
VASU-keskustelut	1			
Hyötyä kasvatukselle	,17 / ,33	1		
Hyötyä yhteistyölle	,26 / ,13	,79** / ,00	1	
Hyötyä luottamukselle	,26 / ,13	,59** / ,00	,84** / ,00	1

VASU-keskusteluiden hyöty lapsen kasvatukselle sekä yhteistyön ja luottamuksen kehittymiselle olivat merkittävästi yhteydessä keskenään (taulukko 9). Lisäksi VASU-keskusteluiden hyöty kasvatukselle oli merkittävästi yhteydessä vanhempien toiveiden huomioimiseen lapsen hoidossa ($,50^{**}$, $p < ,00$). VASU-keskusteluiden riittävä määrä oli puolestaan merkittävästi yhteydessä avun saamiseen nukuttamiseen ($,48^{**}$, $p < ,00$), rajojen asettamiseen ($,52^{**}$, $p < ,00$) sekä siisteyskasvatukseen ($,43^{**}$, $p < ,01$) liittyvissä asioissa. (Liite 14.)

7.11 Jokelan ja Nurmilinnun päiväkotien tulosten vertailua

Ristiintaulukoinnin avulla voidaan havainnollistaa muuttujien välistä riippuvuutta (Metsämuuronen 2000, 44). Käytimme tutkimuksemme aineiston käsittelyssä välimatka- ja luokitteluasteikollisten muuttujien ristiintaulukointia. Ristiintaulukoinnissa vertailimme eroja päiväkotien sekä isien ja äitien vastausten välillä teemoittain. Ristiintaulukoinnin antaman yleisen kuvan lisäksi olemme vertailleet tarkemmin päiväkotien välisiä tuloksia teemojen alta löytyvien kysymysten mukaan.

7.11.1 Tyytyväisyys vuorovaikutukseen

Ristiintaulukoinnin mukaan molempien päiväkotien vanhemmat olivat tyytyväisiä vuorovaikutukseen päiväkodin kasvattajien kanssa. Nurmilinnun päiväkodin vanhemmat olivat kuitenkin hieman tyytyväisempiä kuin Jokelan vanhemmat. (Taulukko 10.) Tarkemmassa vertailussa Jokelan vanhemmat olivat tyytymättömämpiä ryhmän henkilökunnan pysyvyyteen ja riittävyteen kuin Nurmilinnun vanhemmat. Myös ilmapiirin kiireettömyyteen ja myönteisyyteen suhtauduttiin Jokelassa hieman kriittisemmin kuin Nurmilinnussa. Ero ei ollut kuitenkaan niin suuri kuin pysyvyydessä ja riittävydessä.

Taulukko 10. Jokelan ja Nurmilinnun vanhempien (N=35) tyytyväisyys vuorovaikutuksen toteutumiseen

	Keskimäärin täysin samaa mieltä fr / %	Keskimäärin jokseenkin samaa mieltä fr / %	Keskimäärin jokseenkin eri mieltä fr / %
Nurmilinnun päiväkodin vanhemmat (N=16)	10 / 62,5 %	6 / 37,5 %	-
Jokelan päiväkodin vanhemmat (N=19)	10 / 52,6 %	9 / 47,4 %	-
Molempien päiväkotien vanhemmat (N=35)	20 / 57,1 %	15 / 42,9 %	-

Taulukko 11. Äitien ja isien (N=35) tyytyväisyys vuorovaikutuksen toteutumiseen

	Keskimäärin täysin samaa mieltä fr / %	Keskimäärin jokseenkin samaa mieltä fr / %	Keskimäärin jokseenkin eri mieltä fr / %
Äidit (N=19)	13 / 68,4 %	6 / 31,6 %	-
Isät (N=16)	7 / 43,8 %	9 / 56,3 %	-
Kaikki vanhemmat (N=35)	20 / 57,1 %	15 / 42,9 %	-

Jokelassa vanhemmat suhtautuivat Nurmilinnun vanhempia kriittisemmin siihen, että vanhemmalla on aikaa työntekijöille. Jokelassa vanhemmat olivat kuitenkin enemmän sitä mieltä, että työntekijöillä on aikaa vanhemmalle. Jokelassa vanhempien oli hie-

man helpompi ottaa puheeksi vaikeita asioita kuin Nurmilinnussa. Molemmissa päiväkodeissa vanhemmat olivat kuitenkin todella tyytyväisiä henkilökunnan kanssa tehtävään yhteistyöhön. Äidit olivat vuorovaikutukseen hieman isää tyytyväisempiä (taulukko 11).

7.11.2 Tyytyväisyys tiedonkulkuun

Vanhemmat sekä Nurmilinnussa että Jokelassa olivat pääasiassa varsin tyytyväisiä tiedonkulkuun. Nurmilinnun vanhempien näkemykset jakautuivat enemmän kuin Jokelan vanhempien. Tiedonkulkuun täysin tyytyväisiä vanhempia oli Nurmilinnussa kuitenkin hieman enemmän kuin Jokelassa. (Taulukko 12.) Tarkempi tarkastelu kertoi, että Nurmilinnussa vanhemmat olivat kauttaaltaan tyytyväisempiä tiedonkulkuun kuin Jokelassa, lukuun ottamatta toiminnasta ja tapahtumista tiedottamista, johon Jokelan vanhemmat olivat tyytyväisempiä kuin Nurmilinnun vanhemmat.

Taulukko 12. Jokelan ja Nurmilinnun vanhempien (N=35) tyytyväisyys tiedonkulun toteutumiseen

	Keskimäärin täysin samaa mieltä fr / %	Keskimäärin jokseenkin samaa mieltä fr / %	Keskimäärin jokseenkin eri mieltä fr / %
Nurmilinnun päiväkodin vanhemmat (N=16)	5 / 31,3 %	9 / 56,3 %	2 / 12,5 %
Jokelan päiväkodin vanhemmat (N=19)	3 / 15,8 %	15 / 78,9 %	1 / 5,3 %
Molempien päiväkotien vanhemmat (N=35)	8 / 22,9 %	24 / 68,6 %	3 / 8,6 %

Molemmissa päiväkodeissa erityisesti tiedon jakaminen lapsen oppimisesta, ohjatusta toiminnasta ja siirtymistä oli arvioitu toteutuvan yleistä keskiarvoa heikommin. Nurmilinnun vanhemmat olivat tyytyväisempiä saamaansa tietoon lapsen mielialasta kuin Jokelan vanhemmat.

Taulukko 13. Äitien ja isien (N=35) tyytyväisyys tiedonkulun toteutumiseen

	Keskimäärin täysin samaa mieltä fr / %	Keskimäärin jokseenkin samaa mieltä fr / %	Keskimäärin jokseenkin eri mieltä fr / %
Äidit (N=19)	5 / 26,3 %	13 / 68,4 %	1 / 5,3 %
Isät (N=16)	3 / 18,8 %	11 / 68,8 %	2 / 12,5 %
Kaikki vanhemmat (N=35)	8 / 22,9 %	24 / 68,6 %	3 / 8,6 %

Äidit olivat hieman tyytyväisempiä tiedonkulkuun kuin isät (taulukko 13). Molempien arvioiden mukaan erityisesti oppimisesta, ohjatusta toiminnasta ja siirtymistä ei tiedotettu riittävästi.

7.11.3 Tyytyväisyys kasvatusyhteistyöhön

Ristiintaulukoinnin mukaan sekä Nurmilinnun että Jokelan vanhemmat olivat pääasiassa tyytyväisiä kasvatukseen (taulukko 14). Molemmissa päiväkodeissa suurin osa vanhemmista ei ollut täysin tyytyväisiä lapsen hoidosta ja kasvatuksesta käydyn keskustelun määrään. Jokelan vanhemmat olivat keskiarvojen valossa jonkin verran tyytyväisempiä saamaansa apuun erilaisissa kasvatustilanteissa. Nurmilinnussa vanhemmat taas olivat tyytyväisempiä siihen, että kodin säännöt ja rajat sekä vanhempien toiveet otetaan huomioon lapsen hoidossa.

Taulukko 14. Jokelan ja Nurmilinnun vanhempien (N=35) tyytyväisyys kasvatukseen

	Keskimäärin täysin samaa mieltä fr / %	Keskimäärin jokseenkin samaa mieltä fr / %	Keskimäärin jokseenkin eri mieltä fr / %
Nurmilinnun päiväkodin vanhemmat (N=16)	8 / 50,0 %	7 / 43,8 %	1 / 6,3 %
Jokelan päiväkodin vanhemmat (N=19)	6 / 31,6 %	13 / 68,4 %	0 / 0 %
Molempien päiväkotien vanhemmat (N=35)	14 / 40,0 %	20 / 57,1 %	1 / 2,9 %

Jokelan vanhemmat olivat hieman tyytyväisempiä varhaiskasvatussuunnitelman tiimoilta käytyjen keskustelujen määrään kuin Nurmilinnun vanhemmat. Tästä huolimatta Nurmilinnun vanhemmat uskoivat keskusteluista olevan hyötyä hieman enemmän kuin Jokelan vanhemmat. Heikoimmin molempien päiväkotien vanhemmat uskoivat keskustelujen hyötyyn lapsen kasvatuksen kannalta ja vahvimmin luottamuksen syntymisen kannalta.

Taulukko 15. Äitien ja isien (N=35) tyytyväisyys kasvatukseen

	Keskimäärin täysin samaa mieltä fr / %	Keskimäärin jokseenkin samaa mieltä fr / %	Keskimäärin jokseenkin eri mieltä fr / %
Äidit (N=19)	10 / 52,6 %	9 / 47,4 %	0 / 0 %
Isät (N=16)	4 / 25,0 %	11 / 68,8 %	1 / 6,3 %
Kaikki vanhemmat (N=35)	14 / 40,0 %	20 / 57,1 %	1 / 2,9 %

Molempien päiväkotien yhteistuloksissa äidit olivat jonkin verran isiä tyytyväisempiä kasvatusta koskeviin kysymyksiin (taulukko 15). Selkein ero äitien ja isien vastausten välillä oli siinä, kokiko vanhempi käyvänsä riittävästi keskustelua lapsen hoidosta ja kasvatuksesta päiväkodin kasvattajan kanssa sekä siinä, kokiko vanhempi, että hänen toiveensa otetaan huomioon lapsen hoidossa.

8 POHDINTAA

Saamiemme tulosten mukaan molempien päiväkotien vanhemmat ja kasvattajat olivat tyytyväisiä kasvatuskumppanuuden toteutumiseen. Vuorovaikutus, tiedonkulku ja kasvatusyhteistyö toimivat, mutta tietysti pieniä kehityskohtia on aina. Nurmilinnun Nuppujen vanhemmat ja kasvattajat olivat yhtä mieltä siitä, että omahoitajuus vaikuttaa kasvatuskumppanuuteen positiivisesti, mutta vuorohoito asetti sen toteutumiselle omat rajansa. Lisäksi omahoitaja-menetelmä tuki erityisesti pienten lasten turvallista päivähoidon aloitusta ja helpotti vanhempien ja kasvattajien välisen luottamuksen muodostumista.

8.1 Vuorovaikutus vanhempien ja kasvattajien välillä

Sekä Nurmilinnun että Jokelan vanhemmat olivat tyytyväisiä vuorovaikutuksen toteutumiseen. Jokusten vanhemmat olivat kuitenkin hieman tyytymättömämpiä kuin Nuppujen vanhemmat. Lisäksi huomasimme, että molempien ryhmien lasten äidit olivat tyytyväisempiä vuorovaikutukseen kuin isät. Pohdimmekin, voisiko osasyynä olla se, että kasvattajien ja myös vanhempien ajatusten taustalla on mielikuva siitä, että äiti on perheessä se, joka hoitaa lapset ja isä käy töissä. Sen takia kasvattajat eivät ehkä kerro isille yhtä paljon lapsen asioita kuin äideille. Isät voivat olla myös arempia kysymään, jos kasvattajat eivät kerro tarkemmin lapsen asioista.

Jokelan päiväkodin Jokusten vanhemmille oli kyselylomakkeiden jakamisen yhteydessä kerrottu ryhmävaihdoksista seuraavaa syksyä ajatellen. Tällä kertaa työnkierto toteutetaan niin, ettei Jokusten ryhmään jää yhtään tuttua työntekijää. Tämä oli kasvatuskumppanuuden toteutumisen ja lasten turvallisuudentunteen kannalta hieman erikoinen ratkaisu ja esimerkiksi Bowlbyn (1969 / 1997) mukaan turvalliset ja pysyvät ihmissuhteet ovat todella merkityksellisiä lapsen kehitykselle. Työnkierto herätti kritiikkiä osassa vanhempia. Vanhempien mukaan myös sijaisten ja opiskelijoiden suuri määrä ja vaihtuvuus vaikeuttivat kasvatuskumppanuuden toteutumista.

Nurmilinnun Nuppujen vanhemmat olivat erityisen tyytyväisiä ryhmän henkilökunnan pysyvyyteen ja riittävyteen. Nuppujen henkilökunta onkin pysynyt pääasiassa samana jo useamman vuoden, joten ryhmän henkilökunta on vanhemmille tuttua. Jos lapsen omahoitaja ei ole töissä lapsen hoitovuoron aikana, lapsella on kuitenkin varomahoitaja, joka on lapselle ja vanhemmille tuttu. Lisäksi vuorohoidon etuna on se, että koko päiväkodin henkilökunta tutustuu lapsiin aikaisina aamuina ja myöhäisinä iltoina, jolloin lapsi tuntee aikuisia myös muista ryhmistä.

Henkilökunnan riittävyys jakoi mielipiteitä sekä vanhempien että kasvattajien keskuudessa. Kun on kyse alle kolmevuotiaista lapsista, voi jo lakisääteinen määrä henkilökuntaa tuntua välillä riittämättömältä. Lapset tarvitsevat paljon huomiota, eikä 15 lapsen ryhmässä voi huomioida kaikkia samanaikaisesti. Lisäksi Kouvolan kaupungilla oli varsin tiukat linjaukset sijaisten palkkaamisesta tutkimuksen aineistonkeruun ai-

koihin ja ihan jokaiseen poissaoloon ei voitu palkata sijaista. Vanhemmat kuitenkin kokivat, että työntekijöillä oli heille aikaa, mikä oli hieno saavutus tämän päivän ryhmäkooilla. Toki työntekijöillä on työn puolesta velvollisuus pyrkiä löytämään aikaa vanhempien kohtaamiseen, mutta se ei ole aina itsestäänselvyys, että tähän pyrkimykseen päästään.

Kaikki kasvattajat eivät olleet yhtä mieltä ryhmän kiireettömästä ilmapiiristä. Pidemmällä aikavälillä päiväkotimaailma on muuttunut paljon, ryhmäkoot ovat kasvaneet ja arjesta on tullut kiireisempää. Tämä saattaa vaikuttaa erityisesti niiden kasvattajien mielipiteisiin, jotka ovat olleet alalla pidempään töissä ja nähneet konkreettisesti muutokset arjessa. Kasvattajista suurin osa koki olevansa aidosti kiinnostunut perheiden asioista, mikä kertoi muun muassa hyvästä työmotivaatiosta. Toisaalta aito kiinnostus asiakkaiden asioista on työn ammatillinen vaatimus ja kertoo osaltaan ammattitaidosta. Työntekijöiden aito kiinnostus ei kuitenkaan ollut täysin välittynyt vanhemmille, sillä vain hieman yli puolet vanhemmista oli täysin sitä mieltä, että kasvattajilla on aikaa heille.

Sekä vanhemmat että kasvattajat olivat tyytyväisiä luottamukseen ja yhteistyöhön toistensa kanssa. Tämä on todella positiivinen asia kasvatuskumppanuuden kannalta, sillä luottamus on yksi kasvatuskumppanuuden neljästä periaatteesta ja sillä on suuri merkitys kasvatuskumppanuuden toteutumiseen (Järvinen ym. 2009, 118 - 119).

8.2 Tiedonkulku vanhempien ja kasvattajien välillä

Molemmissa päiväkodeissa tiedonkulku nousi aihealueeksi, johon vanhemmat eivät olleet yhtä tyytyväisiä kuin muihin alueisiin. Erityisesti vanhemmat kaipasivat lisää tietoa lapsen oppimisesta, ohjatusta toiminnasta ja siirtymätilanteista. Siirtymätilanteista olisi tärkeää kertoa vanhemmille, sillä niihin sisältyy paljon oppimistilanteita, joita ovat esimerkiksi pukeutuminen, riisuminen, ohjeiden ymmärtäminen ja noudattaminen. Ohjattua toimintaa ei järjestetä alle kolmevuotiaiden ryhmässä yhtä paljon kuin isompien lasten ryhmissä, joten kasvattajilla ei välttämättä aina ole vanhemmille kerrottavaa tällaisista tilanteista, ja sen takia vanhemmista voi tuntua, että he saavat liian vähän tietoa ohjatusta toiminnasta.

Nuppujen vanhemmat olivat erityisen tyytyväisiä kasvattajien välittämään tietoon lapsen mielialasta. Saattaa olla, että Nuppujen kasvattajat kertovatkin enemmän lapsen mielialavaihteluista, sillä lapsen tunteet ja niiden kannattelu kuuluu olennaisena osana omahoitajuuteen. Sinkkosen (2006, 243 - 245) ja Lundin (2009) mukaan lapsi tarvitsee hoitajaa avukseen muun muassa kertomaan vanhemmille lapsen tunteista. Usein lapsen paha mieli ja kiukuttelu liittyvät vanhemmista erossa olemiseen ja ikävän tunteeseen, joista on myös tärkeää kertoa vanhemmille eikä suinkaan ”säätellä” vanhempia negatiivisilta asioilta.

Vanhemmat olivat hyvin tyytyväisiä toiminnasta ja tulevista tapahtumista tiedottamiseen. Asioista tiedottaminen on tärkeää, jotta vanhemmat ja kasvattajat voisivat tehdä lapsen arjesta mahdollisimman ennakoitavaa, mikä taas on lapsen hyvän kasvun yksi edellytys (Sinkkonen 2004). Kodin ja päiväkodin välille saadaan syntymään jatkumo, kun myös vanhemmat tietävät, mikä lasta odottaa päiväkodissa. Kasvatuskumppanuuden kannalta on tärkeää, että vanhemmat voivat omalta osaltaan osallistua lapsen päivähoitoon valmistamalla lasta tuleviin tapahtumiin ja myöhemmin kyselemällä päivän tapahtumista ja kertaamalla niitä lapsen kanssa (Kaskela & Kekkonen 2006, 5, 21, 24 - 25).

Syöminen ja nukkuminen ovat tärkeimpiä pienen lapsen arkeen liittyviä rutiineja ja tämä näkyy myös tutkimuksen tuloksissa. Kaikista päivän tilanteista vanhemmat olivat tyytyväisimpiä juuri syömisestä ja nukkumisesta tiedottamiseen. Kasvattajat varmasti kertovat näistä tilanteista eniten, varsinkin, jos päivän tapahtumat täytyy tiivistää nopeasti. Toisaalta nämä ovat todennäköisesti myös niitä asioita, joista vanhemmat kyselevät paljon. Myös kasvattajat kertoivat tiedottavansa eniten juuri syömiseen ja nukkumiseen liittyvistä asioista.

Vanhemmat kokivat, etteivät he saa yhtä paljon tietoa lapsen leikkimisestä kuin esimerkiksi syömisestä ja nukkumisesta. Alle kolmevuotias leikkii vielä paljon itsekseen tai rinnakkain toisten lasten kanssa sen sijaan, että leikkisi yhdessä toisten lasten kanssa, joten kasvattajien voi olla vaikea kertoa lapsen leikistä. Lisäksi pieni lapsi ei yleensä jaksa keskittyä samaan leikkiin kovin kauaa ja vaihtaa paljon leikkiä ja leluja.

8.3 Kasvatusyhteistyö vanhempien ja kasvattajien välillä

Sekä Nurmilinnun Nuppujen että Jokelan Jokusten vanhemmat olivat tyytyväisiä kasvatukseen. Äidit olivat hieman tyytyväisempiä kuin isät. Vanhemmat vaikuttivat olevan tyytyväisiä saamaansa apuun erilaisissa kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä. Kasvattajat olivat siis pystyneet tukemaan vanhempia heidän kasvatustehtävässään varsin onnistuneesti. Myös kasvattajat olivat tyytyväisiä tarjoamaansa tukeen kasvatuksellisissa asioissa. Rajojen asettamisessa kasvattajat kokivat auttaneensa hieman enemmän. Tämä voi johtua siitä, että vanhemmat pyytävät apua erityisesti rajojen asettamiseen liittyen. Toisaalta kasvattajien ammattitaidon pohjalta erityisesti rajojen asettamiseen voi olla helppo antaa neuvoja. Kulttuuri on muuttunut sellaiseksi, että vanhemmat eivät saa välttämättä tukea läheisiltään ja rajojen asettaminen voi olla monelle vanhemmalle vaikeaa. Alle kolmevuotiaiden lasten kohdalla rajojen asettamisen vaikeuksien aiheuttamat seuraukset alkavat usein vasta tulla näkyviin, jolloin vanhemmat saattavat havahtua avun ja tuen tarpeeseen.

Nurmilinnun Nupuissa vanhemmat kokivat, että heidän toiveensa ja kodin säännöt otetaan paremmin huomioon kuin Jokelan päiväkodissa. Nuppujen omahoitajamenetelmä saattaa vaikuttaa tähän asiaan positiivisesti, sillä vanhemmat ja kasvattajat käyvät keskustelua jo ennen lapsen hoidon aloittamista ja kasvattajat voivat jo silloin tiedustella vanhempien ajatuksia, mielipiteitä ja toiveita.

Vaikka vanhemmat olivat tyytyväisiä kasvatukseen, he kaipasivat silti lisää keskustelua lapsen varhaiskasvatussuunnitelmasta. Alle kolmevuotiaan lapsen kehitys on niin nopeaa, että varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen kaksi kertaa vuodessa olisi tarpeellista. Vaikka VASU-keskusteluja vaikutti olevan liian vähän sekä vanhempien että kasvattajien mukaan, he totesivat kuitenkin, että keskusteluista on hyötyä niin kasvatukseen, yhteistyön kehittymiseen kuin luottamuksen syntymisenkin kannalta. Myös tämä tulos tukee sitä, että jos keskustelujen lisääminen olisi resurssien puolesta mahdollista, se kannattaisi pyrkiä toteuttamaan. Vanhempien mielestä keskusteluista oli vähiten hyötyä lapsen kasvatuksen kannalta, mikä on yllättävää, sillä keskusteluilla pyritään ensisijaisesti tukemaan lapsen kasvatusta.

Kasvattajat Jokelan Jokusilla olivat keväällä tarjonneet vanhemmille mahdollisuuden vapaaehtoiseen vanhempien varttiin. Vanhempien vartin ajatuksena on, että vanhemmat voivat itse varata ajan keskusteluun päiväkodin kasvattajan kanssa, mikäli kokevat siihen tarvetta. Vanhemmat eivät kuitenkaan tarttuneet tähän tarjoukseen, vaan kaikki ajat jäivät käyttämättä. Eräs Jokelan päiväkodin kasvattajista toivoikin, että vanhempien vartista muodostuisi vakiintunut käytäntö:

”Ns. ”vanhempien vartista” toivoisin kehittyvän vakiintunut ja käytössä oleva käytäntö. Aina keskustelun tarve ei synny ongelmasta tai haasteesta, vaan myös normaalista esim. pukemis- ja ruokailutaitojen kehityksestä. Keskusteluissa turvattaisiin yhteiset käytössä olevat kasvatuskäytännöt, jotka ovat kasvatuskumppanuuden perusajatus.”

Pohdimme, voisiko vanhempien varttien käyttämättömyyden syynä olla vanhempien kiireinen aikataulu ja se, että he kuitenkin toivoisivat, että aloite keskusteluun tulisi kasvattajilta. Kasvattajat ovat kuitenkin vastuussa kasvatuskumppanuuden toteutumisesta (Järvinen ym. 2009, 118; Kaskela & Kekkonen 2006, 17).

8.4 Omahoitajuus Nurmilinnun Nupuissa

Nurmilinnun Nuppujen vanhempien mielestä omahoitajuus vaikutti myönteisesti kasvatuskumppanuuteen. Omahoitaja teki lapsen päivähoidon aloituksesta turvallisen ja vanhemmat kokivat voivansa luottavaisin mielin jättää lapsensa hoitoon. Omahoitajan ja vanhempien välillä vallitsi keskinäinen luottamus, jonka rakentaminen alkaa jo aloituskeskustelussa ennen lapsen päivähoidon alkamista. Tutkimuksemme mukaan omahoitajuudesta on hyötyä, vaikka se ei vuoropäiväkodissa voikaan toteutua täysin samalla tavalla kuin tavallisessa päiväkodissa. Omahoitaja-käytännön myötä kasvattajilla on yhtenäiset toimintatavat, jolloin kaikki lapset ja vanhemmat saavat samanarvoista kohtelua.

Vaikka vanhemmat olivat tyytyväisiä omahoitajuuteen, he kaipasivat kuitenkin enemmän yhteistyötä kasvattajien välillä:

”Jos työntekijät ehtisivät juttelemaan keskenään enemmän lapsen asioista, niin tieto olisi paremmin saatavilla. Ettei ainoastaan omahoitajalla.”

”Olisi mukavaa, että lasta hakiessa palaute päivän touhuista ei olisi niin riippuvainen siitä, kuka hoitaja on paikalla.”

Jotta omahoitajuus voisi toteutua täydellisemmin, tarvittaisiin lisää aikaa ja yhtenäisemmät käytännöt koko päiväkodin kesken. Tällä hetkellä omahoitaja-käytäntö toteutuu vain päivisin Nuppujen ryhmässä, mutta esimerkiksi aikaisin aamulla ja myöhään illalla alle kolmevuotiaat lapset ovat päiväkodin muiden ryhmien aikuisten ja lasten kanssa.

Kasvatuskumppanuus näyttää toteutuvan hyvin sekä Jokelan että Nurmilinnun päiväkodeissa. Nurmilinnun Nuppujen omahoitaja-menetelmä ei vaikuta kasvatuskumppanuuteen merkitsevästi. Syy voi olla se, että Nurmilinnun vuorohoito vaikeuttaa menetelmän toteutumista, tai se, että myös Jokelan Jokusten hoidossa on omahoitajuuden piirteitä, jotka puolestaan vaikuttavat kasvatuskumppanuuteen positiivisesti.

8.5 Tutkimuksen luotettavuus

Kyselylomakkeet laadittiin pienessä kiireessä, mutta saimme mielestämme sisällytettyä niihin varsin kattavasti alle kolmevuotiaan lapsen vanhemman ja kasvattajan väliseen kasvatuskumppanuuteen liittyviä ja vaikuttavia asioita. Kasvattajien kohdalla ongelmana oli toki se, että jo yksi vanhempi, jonka kanssa vuorovaikutus ei toimi, voi vaikuttaa kasvattajan mielipiteisiin.

Kyselylomakkeet annettiin esiluettavaksi päiväkotien johtajille ja yhdelle kasvattajalle, jotta mahdolliset epäkohdat havaittaisiin ennen lomakkeiden jakamista. Lomakkeiden kysymyksien vastausvaihtoehdoista laadittiin yhtenevät, jotta lomakkeista saatiin mahdollisimman selkeät ja helpot vastata. Päädyimme neljään vastausvaihtoehtoon, jotta vastauksissa olisi mahdollisimman sopiva vaihtoehto.

Nurmilinnun Nuppujen vanhemmille jaetussa lomakkeessa kysymys ”Omahoitajan poissaolot tai erilaiset työvuorot aiheuttavat ongelmia” oli vahingossa muotoiltu niin, että olemalla täysin samaa mieltä väitteen kanssa, vastaaja totesi, että ongelmia aiheutuu. Tämä poikkesi lomakkeen kaavasta, sillä muissa kysymyksissä vastaamalla ”täy-

sin samaa mieltä” vastaaja oli tyytyväinen asian tilaan. Huomasimme, että muutama vanhempi, joka oli muuten ollut tyytyväinen kasvatuskumppanuuden toteutumiseen, oli tässä kysymyksessä vastannut, ”täysin samaa mieltä”. Pohdimmekin, että jotkut vanhemmat olivat luultavasti ymmärtäneet tämän kysymyksen väärin.

8.6 Prosessin toteutuminen

Opinnäytetyön prosessi sujui pääsääntöisesti suunnitelmamme mukaan. Pysyimme aikataulussa ja yhteistyömme pelasi loistavasti. Kesäloman 2010 aikana meidän oli tarkoitus analysoida saamiamme tuloksia, mutta molempien työkiireiden ja aikataulujen yhteensovittamisen vuoksi emme tehneet juuri mitään ja syksyille jäikin hieman suunniteltua enemmän tekemistä.

Lomakkeen laatimisvaiheessa meillä oli aika kiire, joten jälkikäteen mietimme, että lomakkeen olisi voinut luettaa etukäteen jollakin vanhemmalla, ja lisäksi olisimme voineet lisätä lomakkeeseen muutaman kysymyksen lisää omahoitajuudesta. Mielestämme oli haastavaa tehdä kyselylomakkeista yhtenevät päiväkotien kesken. Oli kuitenkin hyvä, että näin tehtiin, sillä vastausten analysointi oli todella helppoa. Olimme myös odottaneet, että erot päiväkotien välillä olisivat huomattavammat Nurmilinnun Nuppujen omahoitajuuden takia, mutta näin ei kuitenkaan ollut, ja jouduimme työstämään tuloksia hieman eri tavalla kuin olimme suunnitelleet. Jos meillä olisi ollut enemmän aikaa ennen kesäloman alkua, olisimme voineet pyytää päiväkoteja jakamaan uudelleen lomakkeet niille vanhemmille, jotka eivät vielä olleet vastanneet. Sitten olisimme voineet saada enemmän vastaajia ja tutkimuksestamme entistä luotettavamman. Pohdimme myös, että olisimme voineet haastatella muutamia vanhempia keväällä 2011, mutta omien ja myös vanhempien kesälomien takia ajattelimme niiden toteuttamisen olevan liian hankalaa.

Kyselylomakkeiden tulokset syötettiin SPSS-ohjelmistoon, joka oli meille molemmille täysin tuntematon. Tämän uuden ohjelman opettelu tuotti meille jonkin verran lisää päänvaivaa, mutta se kannatti. Esimerkiksi korrelaatioiden avulla saimme sellaisia tuloksia, joita emme olisi silmämääräisesti tutkimalla ikinä saaneet selville. SPSS myös

loppujen lopuksi helpotti työtämme todella paljon, sillä ohjelmisto laski kaiken puolestamme.

8.7 Jatkotutkimusaiheita

Jos meillä olisi ollut enemmän aikaa, olisimme paneutuneet vielä enemmän SPSS-ohjelmistolla saamiimme tuloksiin. Olisi esimerkiksi ollut mielenkiintoista tutkia, miksi äitien ja isien vastauksissa, muun muassa vuorovaikutusta ja kasvatusta koskevista kysymyksissä, oli niin paljon eroja. Oლისimme voineet myös haastatella niitä isiä, jotka olivat olleet keskiarvoa tyytymättömämpiä kasvatuskumppanuuden toteutumiseen.

Lisäksi olisi ollut mielenkiintoista tutkia omahoitajuuden toteutumista vielä tarkemmin ja selvittää, miksi päiväkotien kasvatuskumppanuuden toteutumisessa ei ollut juurikaan eroja. Nyt tämä asia jäi vain arvailujen tasolle siltä osin, vaikuttaako vuorohoito Nurmilinnun päiväkodissa negatiivisesti kasvatuskumppanuuteen toteutumiseen ja Jokelan päiväkodissa puolestaan käytössä olevat omahoitaja-menetelmän piirteet positiivisesti.

LÄHTEET

Aaltonen, M., Ojanen, T., Siven, T., Vihunen, R. & Vilen, M. 2003. Lapsen aika. 6 - 7. painos. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Antikainen, S., Pullinen, A. & Junno, S. (toim.) 2008. VAKA-Verkko Hämeenlinnan ja Riihimäen seuduilla – Varhainen tukeminen monimuotoistuvassa varhaiskasvatuksessa 1.6.2008 – 31.10.2008. Hankkeen loppuraportti. Saatavissa: http://www.pikassos.fi/images/stories/hankkeet/varh_kasv_hankkeet/vaka_loppuraportti.pdf [viitattu 20.9.2011]

Bowlby, J. 1969 / 1997. Attachment and loss. Vol. 1: Attachment. London: Pimilco.

Bronfenbrenner, U. 1979. The ecology of human development: experiments by nature and design. Massachusetts: Harvard University Press.

Helminen, J. (toim.) 2006. Elämä koettelee, tuki kannattelee. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Jyväskylä: PS-kustannus.

Howe, D., Brandon, M., Hinings, D. & Schofield, G. 1999. Attachment theory, child maltreatment and family support. London: Macmilian.

Hujala, E., Puroila, A.-M., Parrila-Haapakoski, S. & Nivala, V. 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Jyväskylä: Varhaiskasvatus 90 Oy.

Ilander, T. 2009. Omahoitajuuden keinoin rakentamassa Nurmilinnun Nupuille turvallista pesää. Opinnäytetyö. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Jauhiainen, M. 2008. EPM - Early Prevention Methods. Varhaisen tuen toiminnalliset menetelmät –hanke. Loppuraportti. Saatavissa: http://www.socom.fi/dokumentit/Paattyneet_hankkeet/EPM/Loppuraportti_17_10_2008.pdf [viitattu 20.9.2011].

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.

Kalland, M. 2004. Vauvan ja lapsen kehityksellisten tarpeiden huomioiminen lastensuojelussa. Teoksessa: Puonti, A., Saarnio, T. & Hujala, A. (toim.) Lastensuojelu tänään. Helsinki: Tammi.

Karila, K. 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa: Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A., Rausku-Puttonen, H. (toim.) 2006. Kasvatusvuorovaikutus. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Keskinen, S & Alho-Kivi, H. 2002. Kodissa vaan ei kotona: perhepäivähoito varhaiskasvatuksen oppimisympäristönä. Helsinki: Tammi.

Kiesiläinen, L. 2001. Vuorovaikutus ammattina. Teoksessa: Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. (toim.) 2001. Pienet päivähoitossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY.

Korkalainen, P. 2009. Askeleittain ja yhdessä oppien. Pilotteja ja muita kehittämisen polkuja osana Keski-Suomen varhaiskasvatusyksikön kehittämissyksikön toimintaa vuosina 2007 - 2009. Loppuraportti.

Laki lasten päivähoitosta 19.1.1973/36.

Lund, T. 2009. Auta lasta kasvamaan – blogi. Saatavissa:
<http://autalastakasvamaan.blogspot.com/> [viitattu 25.8.2011].

Lund, T., Latvala, E., Peltola-Helin, J., Raitio, U. & Tuominen, S. 2006. Miten Soukankujan päiväkodissa autetaan lasta kasvamaan. Teoksessa: Sinkkonen, J. (toim.) 2006. Pesästä lentoon. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle. Helsinki: WSOY.

Metsämuuronen, J. 2000. SPSS aloittelevan tutkijan käytössä. Metodologia-sarja 5. Helsinki: International Methelp Ky.

Männistö, M. 2011. Kasvatuskumppanuus päivähoitossa. Kasvatuskumppanuuden toteutuminen Limingan kunnan päivähoitossa vanhempien näkökulmasta. Opinnäyte-työ. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Saatavissa:
https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/26275/Mannisto_Mari.pdf?sequence=1 [viitattu 20.9.2011].

Nummenmaa, L. 2004. Käyttäytymistieteiden tilastolliset menetelmät. Helsinki: Tammi.

Räihä, H. 2004. Perheen vuorovaikutus ja lapsen kehitys. Teoksessa: Keskinen, S. & Virjonen, H. (toim.) 2004. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki: Tammi.

Salo, S. 2006. Kiintymyssuhteen merkitys elämänkaaren aikana. Vanhemmuuden kiintymyssuoja. Teoksessa: Sinkkonen, J. (toim.) 2006. Pesästä lentoon. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle. Helsinki: WSOY.

Sarvela, H. & Vähärautio, A. 2008. Varhaiskasvatuksen kehittämissuhteiden toiminnan lähtökohdat ja rakenteellinen kehitys. Teoksessa: Hiitola-Moilanen, M., Määttä, A., Oikkonen, L., Parhiala, M., Sarvela, H. & Vähärautio, A. 2008. SINUN? MINUN? MEIDÄN. Varhaiskasvatuksen kehittämissuhteiden hanke Varhis 2006-2008. Loppuraportti. Saatavissa: http://www.sosiaalikallega.fi/julkaisut/tyopaperit-ja-muut-julkaisut/Varhis_loppuraportti_2008.pdf [viitattu 20.9.2011]

Silven, M. 2010. Varhaiset ihmissuhteet. Polku lapsen suotuisaan kehitykseen. Helsinki: Minerva Kustannus Oy.

Sinkkonen, J. 2004. Kiintymyssuhdeteoria – tutkimuslöydöksistä käytännön sovelluksiin. Artikkelit. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim 15/2004.

Sinkkonen, J. (toim.) 2006. Pesästä lentoon. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle. Helsinki: WSOY.

Siren-Tiusanen, H. 2001. Alle kolmivuotiaiden kehitys ja suotuisat varhaiskasvatuskäytännöt. Teoksessa: Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. (toim.) 2001. Pienet päivähoidossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY.

Tuomi, J. & Sarajarvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. Oppaita 56. Helsinki: Stakes.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

HYVÄ VANHEMPI!

Olemme sosionomiopiskelijoita Kymenlaakson ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta lapsenne päiväkotiryhmässä. Olemme saaneet tutkimusluvan varhaiskasvatuspäällikkö Helena Kuusistolta sekä päiväkodin johtajalta.

"Kasvatuskumppanuudella varhaiskasvatuksessa tarkoitetaan vanhempien ja henkilöstön tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessin tukemisessa" (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2005)

Tutkimuksen luotettavuuden takaamiseksi toivoisimme, että molemmat vanhemmat vastaisivat kyselyyn ja täyttäsivät oman lomakkeen. Lomakkeet käsitellään nimettöminä ja tiedot ovat luottamuksellisia. Lomakkeet on koodattu, jotta voimme aineiston käsittelyssä vertailla lapsen vanhempien vastauksia keskenään.

Pyydämme teitä palauttamaan lomakkeet päiväkodissa olevaan palautuslaatikkoon perjantaihin 13.5. mennessä.

Annamme mielellämme lisätietoja tutkimukseen liittyen.

Arvostamme suuresti vaivannäköänne!

Soile Taina

Puh. 0400-458723

soile.taina@student.kyamk.fi

Pirkko-Liisa Härkänen

Nurmilinnun Päiväkodin johtaja

Anni Paavola

Puh. 044-5358387

anni.paavola@student.kyamk.fi

Kati Taipale

Jokelan päiväkodin johtaja

HYVÄ KASVATTAJA!

Olemme sosionomiopiskelijoita Kymenlaakson ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta päiväkotiryhmässänne. Olemme saaneet tutkimusluvan varhaiskasvatuspäällikkö Helena Kuusistolta sekä päiväkodin johtajalta.

"Kasvatuskumppanuudella varhaiskasvatuksessa tarkoitetaan vanhempien ja henkilöstön tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessin tukemisessa" (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2005)

Tutkimuksen luotettavuuden takaamiseksi toivoisimme, että vastaisitte kyselyymme. Lomakkeet käsitellään nimettöminä ja tiedot ovat luottamuksellisia.

Pyydämme teitä täyttämään lomakkeet perjantaihin 13.5. mennessä. Lisäksi toivoisimme, että jakaisitte vanhempien lomakkeet ryhmänne lapsien vanhemmille sekä kannustaisitte heitä vastaamaan.

Annamme mielellämme lisätietoja tutkimukseen liittyen.

Arvostamme suuresti vaivannäköänne!

Soile Taina

Puh. 0400-458723

soile.taina@student.kyamk.fi

Anni Paavola

Puh. 044-5358387

anni.paavola@student.kyamk.fi

KYSELYLOMAKE KASVATUSKUMPPANUUDEN TOTEUTUMISESTA VANHEMMILLE

1. Olen lapsen äiti ___ isä ___ muu huoltaja _____

2. Lapseni ikä _____

3. Lapseni on ollut nykyisessä päiväkodissa _____

4. Lapseni on hoidossa _____ päivää viikossa

5. Kävin tutustumassa päiväkotiin lapseni kanssa 1. Kyllä 2. Ei

SEURAAVISSA KYSYMYKSISSÄ YMPYRÖI MIELESTÄSI SOPIVIN VAIHTOEHTO AS-
TEIKOLLA 1-4 (1= Täysin eri mieltä, 2= Jokseenkin eri mieltä, 3= Jokseenkin samaa mieltä, 4=
Täysin samaa mieltä)

6. Ryhmän henkilökunta on pysyvää 4 3 2 1

7. Ryhmässä on henkilökuntaa riittävästi 4 3 2 1

8. Ryhmän ilmapiiri on

a) kiireetön 4 3 2 1

b) myönteinen 4 3 2 1

9. Työntekijät ovat aidosti kiinnostuneita

perheeni asioista 4 3 2 1

10. Henkilökunta tiedottaa riittävästi toimin-

nasta ja tulevista tapahtumista 4 3 2 1

11. Saan riittävästi tietoa seuraavista hoito-

päivän tilanteista

Liite 3/2.

a) nukkuminen	4	3	2	1
b) syöminen	4	3	2	1
c) leikkiminen	4	3	2	1
d) oppiminen	4	3	2	1
e) ohjattu toiminta	4	3	2	1
f) siirtymät (WC, pukeminen, riisuminen tms.)	4	3	2	1
g) lapsen mieliala	4	3	2	1
12. Päiväkodin työntekijöillä on aikaa minulle	4	3	2	1
13. Minulla on aikaa päiväkodin työntekijöille	4	3	2	1
14. Minun ja henkilökunnan välillä on keskinäinen luottamus	4	3	2	1
15. Minun on helppo ottaa puheeksi vaikeitakin asioita työntekijöiden kanssa	4	3	2	1
16. Olen tyytyväinen henkilökunnan kanssa tehtävään yhteistyöhön	4	3	2	1
17. Käyn kasvattajan kanssa riittävästi keskus- telua lapseni hoidosta ja kasvatuksesta	4	3	2	1
18. Kotini säännöt ja rajat otetaan huomioon lapseni hoidossa	4	3	2	1

19. Toiveeni otetaan huomioon lapseni hoidossa	4	3	2	1
20. Saan tarvittaessa apua kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä				
a) pukeminen	4	3	2	1
b) ruokailutilanteet	4	3	2	1
c) nukuttaminen	4	3	2	1
d) rajojen asettaminen	4	3	2	1
e) siisteyskasvatus	4	3	2	1
f) muu, mikä? _____	4	3	2	1
21. Keskustelen päiväkodin työntekijöiden kanssa varhaiskasvatussuunnitelmasta riittävän usein				
	4	3	2	1
22. Koen, että keskusteluista on hyötyä				
a) lapsen kasvatuksen kannalta	4	3	2	1
b) yhteistyön kehittymisen kannalta	4	3	2	1
c) luottamuksen syntymisen kannalta	4	3	2	1
23. Minulla oli mahdollisuus keskustella hoidon aloittamiseen liittyvistä tunteista ja ajatuksista henkilökunnan kanssa				
	4	3	2	1

24. Toiveita yhteistyölle ryhmän työntekijöiden kanssa

KYSELYLOMAKE KASVATUSKUMPPANUUDEN TOTEUTUMISESTA VANHEMMILLE

1. Olen lapsen äiti ___ isä ___ muu huoltaja _____

2. Lapseni ikä _____

3. Lapseni on ollut nykyisessä päiväkodissa _____

4. Lapseni on hoidossa _____ päivää viikossa

5. Kävin tutustumassa päiväkotiin lapseni kanssa 1. Kyllä 2. Ei

6. Meidät vastaanotti lapseni omahoitaja 1. Kyllä 2. Ei

SEURAAVISSA KYSYMYKSISSÄ YMPYRÖI MIELESTÄSI SOPIVIN VAIHTOEHTO AS-
TEIKOLLA 1-4 (1= Täysin eri mieltä, 2= Jokseenkin eri mieltä, 3= Jokseenkin samaa mieltä, 4=
Täysin samaa mieltä)

7. Ryhmän henkilökunta on pysyvää 4 3 2 1

8. Ryhmässä on henkilökuntaa riittävästi 4 3 2 1

9. Ryhmän ilmapiiri on

a) kiireetön 4 3 2 1

b) myönteinen 4 3 2 1

10. Työntekijät ovat aidosti kiinnostuneita

perheeni asioista 4 3 2 1

11. Henkilökunta tiedottaa riittävästi toimin-

nasta ja tulevista tapahtumista 4 3 2 1

12. Saan riittävästi tietoa seuraavista hoitopäivän tilanteista

a) nukkuminen	4	3	2	1
b) syöminen	4	3	2	1
c) leikkiminen	4	3	2	1
d) oppiminen	4	3	2	1
e) ohjattu toiminta	4	3	2	1
f) siirtymät (WC, pukeminen, riisuminen tms.)	4	3	2	1
g) lapsen mieliala	4	3	2	1

13. Päiväkodin työntekijöillä on aikaa minulle

	4	3	2	1
--	---	---	---	---

14. Minulla on aikaa päiväkodin työntekijöille

	4	3	2	1
--	---	---	---	---

15. Minun ja henkilökunnan välillä on

keskinäinen luottamus

	4	3	2	1
--	---	---	---	---

16. Minun on helppo ottaa puheeksi vaikeitakin

asioita työntekijöiden kanssa

	4	3	2	1
--	---	---	---	---

17. Olen tyytyväinen henkilökunnan kanssa

tehtävään yhteistyöhön

	4	3	2	1
--	---	---	---	---

18. Käyn kasvattajan kanssa riittävästi keskustelua lapseni hoidosta ja kasvatuksesta

	4	3	2	1
--	---	---	---	---

19. Kotini säännöt ja rajat otetaan huomioon

lapseni hoidossa	4	3	2	1
------------------	---	---	---	---

20. Toiveeni otetaan huomioon lapseni hoidossa	4	3	2	1
--	---	---	---	---

21. Saan tarvittaessa apua kasvatukseen liittyvissä

kysymyksissä

a) pukeminen	4	3	2	1
--------------	---	---	---	---

b) ruokailutilanteet	4	3	2	1
----------------------	---	---	---	---

c) nukuttaminen	4	3	2	1
-----------------	---	---	---	---

d) rajojen asettaminen	4	3	2	1
------------------------	---	---	---	---

e) siisteyskasvatus	4	3	2	1
---------------------	---	---	---	---

f) muu, mikä? _____	4	3	2	1
---------------------	---	---	---	---

22. Keskustelen päiväkodin työntekijöiden kanssa

varhaiskasvatussuunnitelmasta riittävän usein	4	3	2	1
---	---	---	---	---

23. Koen, että keskusteluista on hyötyä

a) lapsen kasvatuksen kannalta	4	3	2	1
--------------------------------	---	---	---	---

b) yhteistyön kehittymisen kannalta	4	3	2	1
-------------------------------------	---	---	---	---

c) luottamuksen syntymisen kannalta	4	3	2	1
-------------------------------------	---	---	---	---

24. Minulla oli mahdollisuus keskustella hoidon

aloittamiseen liittyvistä tunteista ja ajatuksista

lapseni omahoitajan kanssa	4	3	2	1
----------------------------	---	---	---	---

25. Koen, että lapselleni nimetystä omahoitajasta

on ollut hyötyä	4	3	2	1
-----------------	---	---	---	---

Missä asioissa?

---

26. Omahoitajan poissaolot tai erilaiset työvuorot

aiheuttavat ongelmia	4	3	2	1
----------------------	---	---	---	---

27. Toiveita yhteistyölle ryhmän työntekijöiden kanssa

KYSELYLOMAKE KASVATUSKUMPPANUUDEN TOTEUTUMISESTA KASVATTAJILLE

1. Koulutukseni / ammattinimikkeeni on _____

2. Olen työskennellyt alalla _____ vuotta

3. Olen työskennellyt nykyisessä päiväkodissa _____ vuotta

4. Minulla on

a) kasvatuskumppanuuskoulutus 1. Kyllä 2. Ei

b) vavu-koulutus 1. Kyllä 2. Ei

SEURAAVISSA KYSYMYKSISSÄ YMPYRÖI MIELESTÄSI SOPIVIN VAIHTOEHTO AS-
TEIKOLLA 1-4 (1= Täysin eri mieltä, 2= Jokseenkin eri mieltä, 3= Jokseenkin samaa mieltä, 4=
Täysin samaa mieltä)

5. Ryhmän henkilökunta on pysyvää 4 3 2 1

6. Ryhmässä on henkilökuntaa riittävästi 4 3 2 1

7. Ryhmän ilmapiiri on

a) kiireetön 4 3 2 1

b) myönteinen 4 3 2 1

8. Olen aidosti kiinnostunut perheiden asioista 4 3 2 1

9. Tiedotan riittävästi toiminnasta ja tulevista

tapahtumista 4 3 2 1

10. Annan vanhemmille riittävästi tietoa

seuraavista hoitopäivän tilanteista

Liite 5/2.

a) nukkuminen	4	3	2	1
b) syöminen	4	3	2	1
c) leikkiminen	4	3	2	1
d) oppiminen	4	3	2	1
e) ohjattu toiminta	4	3	2	1
f) siirtymät (WC, pukeminen, riisuminen tms.)	4	3	2	1
g) lapsen mieliala	4	3	2	1
11. Minulla on aikaa vanhemmille	4	3	2	1
12. Vanhemmillä on aikaa minulle	4	3	2	1
13. Minulla on keskinäinen luottamus vanhempien kanssa	4	3	2	1
14. Minun on helppo ottaa puheeksi vaikeitakin asioita vanhempien kanssa	4	3	2	1
15. Olen tyytyväinen vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön	4	3	2	1
16. Käyn vanhempien kanssa riittävästi keskus- telua lasten hoidosta ja kasvatuksesta	4	3	2	1
17. Otan huomioon kotien säännöt ja rajat lasten hoidossa	4	3	2	1

18. Huomioin vanhempien toiveet

lasten hoidossa	4	3	2	1
-----------------	---	---	---	---

19. Annan säännöllisesti apua kasvatukseen

liittyvissä kysymyksissä

a) pukeminen	4	3	2	1
--------------	---	---	---	---

b) ruokailutilanteet	4	3	2	1
----------------------	---	---	---	---

c) nukuttaminen	4	3	2	1
-----------------	---	---	---	---

d) rajojen asettaminen	4	3	2	1
------------------------	---	---	---	---

e) siisteyskasvatus	4	3	2	1
---------------------	---	---	---	---

f) muu, mikä? _____	4	3	2	1
---------------------	---	---	---	---

20. Keskustelen vanhempien kanssa varhais-

kasvatussuunnitelmasta riittävän usein	4	3	2	1
--	---	---	---	---

21. Koen, että keskusteluista on hyötyä

a) lapsen kasvatuksen kannalta	4	3	2	1
--------------------------------	---	---	---	---

b) yhteistyön kehittymisen kannalta	4	3	2	1
-------------------------------------	---	---	---	---

c) luottamuksen syntymisen kannalta	4	3	2	1
-------------------------------------	---	---	---	---

22. Tarjosin vanhemmille mahdollisuuden

keskustella hoidon aloittamiseen liittyvistä

tunteista ja ajatuksista	4	3	2	1
--------------------------	---	---	---	---

23. Toiveita kasvatuskumppanuudelle

Liite 6/1. Nurmilinnun kasvattajien kyselylomake

KYSELYLOMAKE KASVATUSKUMPPANUUDEN TOTEUTUMISESTA KASVATTAJILLE

1. Koulutukseni / ammattinimikkeeni on _____

2. Olen työskennellyt alalla _____ vuotta

3. Olen työskennellyt nykyisessä päiväkodissa _____ vuotta

4. Minulla on

a) kasvatuskumppanuuskoulutus 1. Kyllä 2. Ei

b) vavu-koulutus 1. Kyllä 2. Ei

SEURAAVISSA KYSYMYKSISSÄ YMPYRÖI MIELESTÄSI SOPIVIN VAIHTOEHTO AS-
TEIKOLLA 1-4 (1= Täysin eri mieltä, 2= Jokseenkin eri mieltä, 3= Jokseenkin samaa mieltä, 4=
Täysin samaa mieltä)

5. Ryhmän henkilökunta on pysyvää 4 3 2 1

6. Ryhmässä on henkilökuntaa riittävästi 4 3 2 1

7. Ryhmän ilmapiiri on

a) kiireetön 4 3 2 1

b) myönteinen 4 3 2 1

8. Olen aidosti kiinnostunut perheiden asioista 4 3 2 1

9. Tiedotan riittävästi toiminnasta ja tulevista

tapahtumista 4 3 2 1

10. Annan vanhemmille riittävästi tietoa

seuraavista hoitopäivän tilanteista

a) nukkuminen 4 3 2 1

Liite 6/2.

b) syöminen	4	3	2	1
c) leikkiminen	4	3	2	1
d) oppiminen	4	3	2	1
e) ohjattu toiminta	4	3	2	1
f) siirtymät (WC, pukeminen, riisuminen tms.)	4	3	2	1
g) lapsen mieliala	4	3	2	1
11. Minulla on aikaa vanhemmille	4	3	2	1
12. Vanhemmillä on aikaa minulle	4	3	2	1
13. Minulla on keskinäinen luottamus				
a) ”omien” lasten vanhempien kanssa	4	3	2	1
b) muiden lasten vanhempien kanssa	4	3	2	1
14. Minun on helppo ottaa puheeksi vaikeitakin asioita vanhempien kanssa	4	3	2	1
15. Olen tyytyväinen vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön	4	3	2	1
16. Käyn vanhempien kanssa riittävästi keskus- telua lasten hoidosta ja kasvatuksesta	4	3	2	1

17. Otan huomioon kotien säännöt ja rajat

lasten hoidossa	4	3	2	1
-----------------	---	---	---	---

18. Huomioin vanhempien toiveet

lasten hoidossa	4	3	2	1
-----------------	---	---	---	---

19. Annan säännöllisesti apua kasvatukseen

liittyvissä kysymyksissä

a) pukeminen	4	3	2	1
--------------	---	---	---	---

b) ruokailutilanteet	4	3	2	1
----------------------	---	---	---	---

c) nukuttaminen	4	3	2	1
-----------------	---	---	---	---

d) rajojen asettaminen	4	3	2	1
------------------------	---	---	---	---

e) siisteyskasvatus	4	3	2	1
---------------------	---	---	---	---

f) muu, mikä? _____	4	3	2	1
---------------------	---	---	---	---

20. Keskustelen vanhempien kanssa varhais-

kasvatussuunnitelmasta riittävän usein	4	3	2	1
--	---	---	---	---

21. Koen, että keskusteluista on hyötyä

a) lapsen kasvatuksen kannalta	4	3	2	1
--------------------------------	---	---	---	---

b) yhteistyön kehittymisen kannalta	4	3	2	1
-------------------------------------	---	---	---	---

c) luottamuksen syntymisen kannalta	4	3	2	1
-------------------------------------	---	---	---	---

22. Tarjosin vanhemmille mahdollisuuden
keskustella hoidon aloittamiseen liittyvistä

tunteista ja ajatuksista 4 3 2 1

23. Koen, että omahoitajuudesta on hyötyä

ryhmässämme 4 3 2 1

24. Omahoitajien työvuorojen ja ”omien” lasten
hoitoaikojen yhtensovittaminen aiheuttaa

ongelmia 4 3 2 1

25. Ajatuksia omahoitajuuden toteutumisesta

ryhmässämme

---

26. Toiveita kasvatuskumppanuudelle

Taulukko 1. Vuorovaikutus vanhempien (N=35) näkökulmasta

	Täysin samaa mieltä (fr / %)	Jokseenkin samaa mieltä (fr / %)	Jokseenkin eri mieltä (fr / %)	Täysin eri mieltä (fr / %)
Ryhmän henkilökunta pysyvää	15 / 42,9%	15 / 42,9%	2 / 5,7%	3 / 8,6%
Ryhmän henkilökuntaa riittävästi	18 / 51,4%	12 / 34,3%	4 / 11,4%	1 / 2,9%
Ryhmän ilmapiiri kiireetön	16 / 45,7%	17 / 48,6%	2 / 5,7%	-
Ryhmän ilmapiiri myönteinen	28 / 80%	6 / 17,1%	1 / 2,9%	-
Työntekijät aidosti kiinnostuneita perheen asioista	18 / 51,4%	15 / 42,9%	2 / 5,7%	-
Työntekijöillä aikaa vanhemmalle	19 / 54,3%	13 / 37,1%	3 / 8,6%	-
Vanhemmalla aikaa työntekijälle	13 / 37,1%	15 / 42,9%	7 / 20%	-
Vanhemman ja työntekijöiden välillä luottamus	23 / 65,7%	10 / 28,6%	2 / 5,7%	-
Vanhemman helppo ottaa puheeksi vaikeitakin asioita	18 / 51,4%	14 / 40%	3 / 8,6%	-
Vanhempi tyytyväinen yhteistyöhön	23 / 65,7%	10 / 28,6%	2 / 5,7%	-

Taulukko 2. Vuorovaikutus kasvattajien (N=7) näkökulmasta

	Täysin samaa mieltä (fr / %)	Jokseenkin samaa mieltä (fr / %)	Jokseenkin eri mieltä (fr / %)	Täysin eri mieltä (fr / %)
Ryhmän henkilökunta pysyvää	2 / 28,6 %	5 / 71,4 %	-	-
Ryhmän henkilökuntaa riittävästi	3 / 42,9 %	3 / 42,9 %	1 / 14,3 %	-
Ryhmän ilmapiiri kiireetön	2 / 28,6 %	3 / 42,9 %	2 / 28,6 %	-
Ryhmän ilmapiiri myönteinen	4 / 57,1 %	3 / 42,9 %	-	-
Työntekijät aidosti kiinnostuneita perheen asioista	5 / 71,4 %	2 / 28,6 %	-	-
Työntekijöillä aikaa vanhemmalle	-	7 / 100 %	-	-
Vanhemmalla aikaa työntekijälle	-	7 / 100 %	-	-
Vanhemman ja työntekijöiden välillä luottamus	3 / 42,9 %	4 / 57,1 %	-	-
Työntekijän helppo ottaa puheeksi vaikeitakin asioita	2 / 28,6 %	5 / 71,4 %	-	-
Työntekijä tyytyväinen yhteistyöhön	3 / 42,9 %	4 / 57,1 %	-	-

Taulukko 3. Tiedonkulku vanhempien (N=35) näkökulmasta

	Täysin samaa mieltä (fr / %)	Jokseenkin samaa mieltä (fr / %)	Jokseenkin eri mieltä (fr / %)	Täysin eri mieltä (fr / %)
Henkilökunta tiedottaa riittävästi toiminnasta ja tapahtumista	23 / 65,7%	10 / 28,6%	2 / 5,7%	-
Vanhempi saa riittävästi tietoa nukkumisesta	21 / 60%	12 / 34,3%	1 / 2,9%	1 / 2,9%
Vanhempi saa riittävästi tietoa syömisestä	22 / 62,9%	11 / 31,4%	1 / 2,9%	1 / 2,9%
Vanhempi saa riittävästi tietoa leikkimisestä	9 / 25,7%	21 / 60%	4 / 11,4%	1 / 2,9%
Vanhempi saa riittävästi tietoa oppimisesta	8 / 22,9%	17 / 48,6%	8 / 22,9%	2 / 5,7%
Vanhempi saa riittävästi tietoa ohjatusta toiminnas- ta	5 / 14,3%	17 / 48,6%	10 / 28,6%	3 / 8,6%
Vanhempi saa riittävästi tietoa siirtymistä	6 / 17,1%	17 / 48,6%	10 / 28,6%	2 / 5,7%
Vanhempi saa riittävästi tietoa lapsen mielialasta	17 / 48,6%	14 / 40%	1 / 2,9%	3 / 8,6%

Taulukko 4. Tiedonkulku kasvattajien (N=7) näkökulmasta

	Täysin samaa mieltä (fr / %)	Jokseenkin samaa mieltä (fr / %)	Jokseenkin eri mieltä (fr / %)	Täysin eri mieltä (fr / %)
Henkilökunta tiedottaa riittävästi toiminnasta ja tapahtumista	1 / 14,3 %	6 / 85,7 %	-	-
Työntekijä antaa riittävästi tietoa nukkumisesta	3 / 42,9 %	4 / 57,1 %	-	-
Työntekijä antaa riittävästi tietoa syömisestä	3 / 42,9 %	4 / 57,1 %	-	-
Työntekijä antaa riittävästi tietoa leikkimisestä	1 / 14,3 %	6 / 85,7 %	-	-
Työntekijä antaa riittävästi tietoa oppimisesta	-	6 / 85,7 %	1 / 14,3 %	-
Työntekijä antaa riittävästi tietoa ohjatusta toiminnas- ta	-	7 / 100 %	-	-
Työntekijä antaa riittävästi tietoa siirtymistä	-	7 / 100 %	-	-
Työntekijä antaa riittävästi tietoa lapsen mielialasta	1 / 14,3 %	6 / 85,7 %	-	-

Taulukko 5. Kasvatus vanhempien (N=35) näkökulmasta

	Täysin samaa mieltä (fr / %)	Jokseenkin samaa mieltä (fr / %)	Jokseenkin eri mieltä (fr / %)	Täysin eri mieltä (fr / %)
Riittävästi keskustelua hoidosta ja kasvatuksesta	7 / 20%	19 / 54,3%	8 / 22,9%	1 / 2,9%
Kodin säännöt ja rajat huomioi- daan hoidossa	15 / 42,9%	12 / 34,3%	5 / 14,3%	3 / 8,6%
Vanhemman toiveet huomioi- daan hoidossa	17 / 48,6%	13 / 37,1%	5 / 14,3%	-
Vanhempi saa apua pukemiseen liittyen	16 / 45,7 %	16 / 45,7%	2 / 5,7%	1 / 2,9%
Vanhempi saa apua ruokailuti- lanteisiin liittyen	17 / 48,6%	16 / 45,7%	1 / 2,9%	1 / 2,9%
Vanhempi saa apua nukuttami- seen liittyen	18 / 51,4%	15 / 42,9%	1 / 2,9%	1 / 2,9%
Vanhempi saa apua rajojen asettamiseen liittyen	17 / 48,6%	17 / 48,6%	1 / 2,9%	-
Vanhempi saa apua siisteyskas- vatukseen liittyen	14 / 40%	20 / 57,1%	1 / 2,9%	-
Keskustelua varhaiskasvatus- suunnitelmasta riittävän usein	12 / 34,3%	15 / 42,9%	5 / 14,3%	3 / 8,6%
VASU-keskusteluista hyötyä kasvatuksen kannalta	20 / 57,1%	12 / 34,3%	3 / 8,6%	-
VASU-keskusteluista hyötyä yhteistyön kehittymisen kannal- ta	25 / 71,4%	9 / 25,7%	1 / 2,9%	-
VASU-keskusteluista hyötyä luottamuksen syntymisen kan- nalta	26 / 74,3%	8 / 22,9%	1 / 2,9%	-

Taulukko 6. Kasvatus kasvattajien (N=7) näkökulmasta

	Täysin samaa mieltä (fr / %)	Jokseenkin samaa mieltä (fr / %)	Jokseenkin eri mieltä (fr / %)	Täysin eri mieltä (fr / %)
Riittävästi keskustelua hoidosta ja kasvatuksesta	-	6 / 85,7 %	1 / 14,3 %	-
Kodin säännöt ja rajat huomioi- daan hoidossa	2 / 28,6 %	5 / 71,4 %	-	-
Vanhemman toiveet huomioi- daan hoidossa	3 / 42,9 %	4 / 57,1 %	-	-
Työntekijä antaa apua pukemi- seen liittyen	-	7 / 100 %	-	-
Työntekijä antaa apua ruokailuti- lanteisiin liittyen	-	7 / 100 %	-	-
Työntekijä antaa apua nukutta- miseen liittyen	-	7 / 100 %	-	-
Työntekijä antaa apua rajojen asettamiseen liittyen	2 / 28,6 %	5 / 71,4 %	-	-
Työntekijä antaa apua siisteys- kasvatukseen liittyen	-	7 / 100 %	-	-
Keskustelua varhaiskasvatus- suunnitelmasta riittävän usein	-	3 / 42,9%	4 / 57,1 %	-
VASU-keskusteluista hyötyä kasvatuksen kannalta	5 / 71,4 %	2 / 28,6 %	-	-
VASU-keskusteluista hyötyä yhteistyön kehittämisen kannal- ta	6 / 85,7 %	1 / 14,3 %	-	-
VASU-keskusteluista hyötyä luottamuksen syntymisen kan- nalta	6 / 85,7 %	1 / 14,3 %	-	-

Taulukko 7. Korrelaatiot vuorovaikutuksesta vanhempien (N=35) näkökulmasta

	Hlökkunnan pysyvyys	Hlökkunnan riittävyys	Ilmapiirin kiireettömyys	Ilmapiirin myönteisyys	Aito kiin- nostus	Vanhemmalla aikaa	Kasvattajalla aikaa	Luottamus	Puheeksiotto	Tyytyväisyys yhteistyöhön
Hlökkunnan pysyvyys	1									
Hlökkunnan riittävyys	,39* / ,02	1								
Ilmapiirin kiireettömyys	,17 / ,32	,62** / ,00	1							
Ilmapiirin myönteisyys	,37* / ,03	,50** / ,00	,42* / ,01	1						
Aito kiin- nostus	,20 / ,24	,33 / ,05	,37* / ,03	,46** / ,01	1					
Vanhemmalla aikaa	,08 / ,65	,39* / ,02	,37* / ,03	-,05 / ,77	,34* / ,05	1				
Kasvattajalla aikaa	-,01 / ,96	,08 / ,63	,42* / ,01	,15 / ,39	,34* / ,04	,26 / ,14	1			
Luottamus	,33* / ,05	,30 / ,08	,37* / ,03	,44** / ,01	,52** / ,00	,16 / ,36	,49** / ,00	1		
Puheeksiotto	,35* / ,04	,33 / ,05	,37* / ,03	,41* / ,02	,45** / ,01	,09 / ,62	,42* / ,01	,70** / ,00	1	
Tyytyväisyys yhteistyöhön	,15 / ,39	,47** / ,00	,53** / ,00	,68** / ,00	,67** / ,00	,29 / ,10	,47** / ,00	,52** / ,00	,45** / ,01	1

Taulukko 8. Korrelaatiot kasvatusyhteistyöstä vanhempien (N=35) näkökulmasta

	Riittävästi keskustelua	Säännöt ja rajat	Vanhemman toiveet	Apua pukemiseen	Apua ruokailuun	Apua nukuttamiseen	Apua rajojen asettamiseen	Apua siisteyskasvatukseen	VASU-keskustelut	Hyötyä kasvatukselle	Hyötyä yhteistyölle	Hyötyä luottamukselle
Riittävästi keskustelua	1											
Säännöt ja rajat	,51** / ,00	1										
Vanhemman toiveet	,44** / ,01	,78** / ,00	1									
Apua pukemiseen	,33 / ,05	,24 / ,17	,05 / ,78	1								
Apua ruokailuun	,30 / ,08	,24 / ,17	,07 / ,69	,95** / ,00	1							
Apua nukuttamiseen	,41* / ,01	,32 / ,06	,17 / ,34	,92** / ,00	,91** / ,00	1						
Apua rajojen asettamiseen	,38* / ,02	,25 / ,15	,12 / ,51	,92** / ,00	,91** / ,00	,87** / ,00	1					
Apua siisteyskasvatukseen	,50** / ,00	,37* / ,03	,25 / ,15	,88** / ,00	,88** / ,00	,85** / ,00	,90** / ,00	1				
VASU-keskustelut	,56** / ,00	,33 / ,06	,29 / ,09	,42* / ,01	,40* / ,02	,48** / ,00	,52** / ,00	,43** / ,01	1			
Hyötyä kasvatukselle	,09 / ,62	,33 / ,06	,50** / ,00	,01 / ,95	-,05 / ,77	,05 / ,79	,05 / ,78	,01 / ,95	,17 / ,33	1		
Hyötyä yhteistyölle	,00 / ,98	,25 / ,16	,37* / ,03	,14 / ,44	,03 / ,86	,14 / ,44	,15 / ,41	,07 / ,70	,26 / ,13	,79** / ,00	1	
Hyötyä luottamukselle	,01 / ,95	,13 / ,47	,35* / ,04	,19 / ,28	,08 / ,64	,19 / ,29	,20 / ,25	,13 / ,47	,26 / ,13	,59** / ,00	,84** / ,00	1